27ՐԴ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7250   7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1910   ԿԻՐԱԿԻ   20 Février 1910   27me année   N. 7250

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել 4րդ էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درسعادت غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ 1.— Ձեռէ ծախուած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերաբացման թուականէն (14 դեկտ.) յետոյ գալիք բաժանորդագրութեանց իւրաքանչիւրէն 10 դրշ.— 3.— Իր 800 ոսկի բերքին ունեցած բաժանորդ. պահանջին 100ին 25 ը, այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հարսնիքի ծանուցմանց ու մահազդի վրայ 20 ական դրշ — 5.— Թաղ. խորհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 դրշ.

Ո՛ՒՐ ԴԻՄԷ ՀԱՅԸ

Մենք փախչում էինք սարսափահար։ Ճանապարհները փակ էին։ Մեզանից առաջ շա՜տ շատերն էլ նոյն ուղին էին բռնած, և քչերը չէին զոհ գնացող կա՛մ աւազակ ուղեցոյցի արիւնկզակ հակառակորդի հանդիպումին կամ կուլ գնացող Պիսիդոնի անագորոյն տարրին՝ երբեմն հենց առաջնորդի ձեռքով, երբեմն ալեկոծութեան բռնած, մերթ եւս ռուս կօզակներից գնդակահարւելուց եւլ. յաճախադէպ էր նաև տակաւին ռուսական հող ոտ չդրած Թուրք կառավարութեան ձեռքն ընկնելով ենթարկւիլը նախկին ռեժիմի բոլոր սարսռազդեցիկ արհաւիրքներին։ Այս ամէնը գիտնալով հանդերձ մենք փախչում էինք, որովհետեւ ինչ որ խլրտումներ կային։ Ասում էին. Տիգրանակերտում հեռագրատունն են կոխել. կարնում 52 տաճիկ մեծեր են ձերբակալել և լաց թիւթիւնճիների չորեր հագցրած ու սանճա նստացրած Պոլիս ուղարկել... Վալիներ տեղափոխւում էին շուտ շուտ, ռէտիֆը զէնքի էր կոչւում և վերջապէս ասում էին ու շատ բաներ էլ կատարւում, որոնք սարսափով պաշարում էին սրտները մազից–կախ Հայերին, ու մենք փախչում էինք։ Մեր տագնապալից փախուստը նկարագրել չէ նպատակս, այլ այն հարցը որ ամենուրեք ցցւում է մեր առջեւ։

Ռուսաստան հասնելիս շրջապատւեցինք հայրենակիցներով, որոնցից մի քանիսը մեծ կոտորածից առաջ էին գաղթած։ Հարցումների տարափի մէջ սրանցից մինը մի կշտամբող տոնով մեզ դիմելով.

—Ինչի՞ էք գալիս, ախպե՛ր, ի՞նչ կայ էստեղ, հարցնում է սփրթնած։

Զսպեմ զայրոյթ, մի խուլ ընդվզում խեղդեցի իմ մէջ։ Այս մարդը նոյն դժբախտ երկրում ծնած, չէ՞ր գիտում արդեօք թէ ի՞նչ գնով և ի՞նչ սոսկումներով փախչում էինք մեր արիւնի բոյն երկրից. սրտի խոր մրմռուն կսկծով թողած տուն ու տեղ, ընտանիք ու ամուսին, զաւակ ու ամեն ինչ, 20-30 հոգւով մեր արիւնարբու առաջնորդին 35–40ական րուբլի խոստանալով նստում մի խարխուլ մակոյկի մէջ, նետւում ենք ծով անստոյգ ապագայի յուսով յանձնուած անողոք ալիքներին, Աստծուն ու բախտին և ապաւէն փնտռում մի անծանօթ երկրում, չնայած որ դրանց ոչ մինը երբ և իցէ բարեացակամ չեն եղել հալածական Հային։ —Ինչի՞ էք գալիս... Ի՞նչ պերճախօսութեամբ պատկերացնել այն դրութիւնը, որի ծանրութեան տակ տնքում հեւում է մեր օրրանը։ Եւ սակայն հարցը հարց էր և էլի կրկնեց Հայի լալկան յանկերգը իբր պատասխան։

—Սով կայ, արիւն է հոսում, ոչ գործ կայ և ոչ պատիւ, կեանքի և կայքի ապահովութիւն...

—Բայց հայրենիքը դատարկւում է, ախպէր, դատարկւո՞ւմ, իմանո՞ւմ էք։

Սա արդէն չափազանց էր։ Հայրենիքը դատարկւո՞ւմ է...

—Մի՞թէ ջարդերում զոհւող Հայերի աճիւններով պիտի չէն մնալ էդ բռնիչակ երկիրը թէ՝ նրանց անտէր–անտիրական որբերի, այրիների և կոյսերի հեռդհեռէ սաւառացող բանակով, որոնք սովալլուկ ու ճարահատ ստիպւած են բաղխել դռներն իրանց անբախտացնող վաւաշոտ ու լպիրշ աղա էֆէնտիներին, ասում եմ, և բռնակալ ճիրանների խաղալիք դարձնելով ընտանեկան ամէն սրբութիւն, սիրտ յօշոտող կսկիծ պատճառում առանց այն էլ վիրաւոր Հային։

—Դուք կարծում էք թէ համխլամութեան նպատակաւ սարքած արիւնհեղութիւններ չկան էստեղ, յարում է նոյն մարդը, նոյն ոճիրներ չե՞ն գործւում էստեղ էլ և այն՝ Քրիստոնէից պաշտպան մի կառավարութեան քթի տակ, որը սակայն անտարբերութեամբը գործակից է լինում Թուրք ոճրագործ խուժանին։ Դուք չլսեցի՞ք կաւկասի անցքերը...

—Լսեցինք։ Բայց դո՛ւք էլ միջոցներ ունիք կռւելու և կռւում էք...։

—Կռւում ե՞նք, բացագանչեց նա մռայլւած, դա էլ ունի իրա շատ ցաւալի կողմերը... յետոյ տոնը փոխելով, կռւում ե՞նք՝ դուք էլ կռւեցէք...։

Մռայլւելու հերթը մերն էր. ու լուռ խոկում ենք. շա՛տ, շա՛տ բան կար խորհելու, և շա՛տ դառն ու սև էին մեր մտածումները. հրէշաւոր ուրւականներ պտտւում էին մեր քաոսացած երեւակայութեան մէջ...։

Անցան օրեր, լսեցինք մանրամասնութիւնները ընդհարումների, դաւաճանութիւնների և եղբայրասպան կռիւների անցքերին. կատարւեցին ձերբակալութիւններ։ Աւետեաց երկիրը, ուր դիմած էինք, կորցրեց իրա հրապոյրը, էլի յուսահատ լքումն եւ ահա շա՜տ օրեր յետոյ հնչեց ազատութեան ձայնը. Սահմանադրութեան հնչակը սթափեցրեց մեզ. պանդուխտ Հայերից մի ստուար մեծամասնութիւն, մանաւանդ էնտեղ անյաջող մնացողներից, վազեց երկիր դառնալու տենչով, բայց Ատանայի կոտորածը յանկարծ կասեցրեց նրան. յետոյ Թիւրիմացութեան արդիւնք կարծուելով (ինչպէս հաւաստում էին լրերը, յենուած սահմանադրական կառավարութեան համոզիչ և յուսադիր խոստումներէն) այն էլ մոռացւեց, իրար ետեւից հասնող նպաստաւոր լուրեր յիշեցրին մեզ մեր անտիրական ընտանիքը և վերադարձի շտապեցինք։

Այսօր սակայն էլի անսպասելիօրէն կրկնւում է ինձ նոյն հարցումը բառ առ բառ.— ինչո՞ւ կուգաք հօս, այնտեղ աւելի լաւ չէ՞... Եւ այս անգամ ո՛չ զայրոյթն ու ընդվզումը այլ վհատ լքումը քարացնում է ինձ. խակաւէս հիմի է որ չարում եմ թէ ի՞նչ պէտք է պատասխանել։ Ու յիշում եմ Թիֆլիսում հրատարակւած Խաթաբալա երգիծաթերթի 1906 թւի համարներից մինում տեսած մի նկար, որ ներկայացնում էր գաղթական Հայը ցուպը ձեռին, կորաքամակ, դրդլեականների մի ողորմելի կապոց ուսին, ետեւում տակաւին ծխացող ծննդավայրի աւերակները, չար մոլոր ճիւղաւորւող ճամփի առաջ դիտում է մի կողմում Պարսկաստանը խժդժութեանց քստմնելի տեսարաններով, միւսում Ռուսաստանը համյնակալ՝ ուր եւս կատարւում են նման անցքեր, որոնք պատճառ տւեցին իրան փախչելու դժոխք հայրենիքից։ Սոյն պատկերը ստորագրւած էր—Ո՞ւր դիմէ Հայը։ Արդարեւ, երբ սահմանադրական երկրում էլ անստոյգ դրութեան մէջ էլի կրում ենք սարսափը արիւնի օրերին, տեսնում ենք քաղցն ու մերկութիւնը մեր սիրելիներին, ականատես ենք լինում անմիաբանութեանը մեր կուսակցութիւնների, որոնք մեր գործօն ոյժը լինելու կոչումն ունին, կրկին մեզ չի՞ մնում հարցնել, ո՞ւր դիմէ Հայը։ Արդեօք մտածո՞ւմ են մեր կենսական խնդիրների տնօրինողները թէ կուսակցական անմիաբանութեան անցեալումը եղբայրասպան կռիւներ առաջացնող սխալ քայլերի կրկնութիւնը եւ կրիտիքական րոպէներին ինչ ահագին պատասխանատւութիւն է ծանրացնելու իրանց խղճի վրայ։ Եւ այս դէպքում գէթ հիմիկւանից գիտցւեր թէ՛ ո՞ւր պէտք է դիմէ ինք իրանից էլ փախչելու հարկադրւած անապաստան Հայը։

ԶԻՋՕՔ

ԳԱՒԱՌԷՆ ՁԱՅՆԵՐ

Քիւրտ զալըմներ ձերբակալուած.— Քիւրտերուն տրտունջը.— Հայը զինուոր կրնա՞յ ըլլալ։

ԲԱԼՈՒ, 15 ՅՈՒՆ։

Գաւառական իշխող պէյերը քանի մը ամիսէ ի վեր Ուրֆա կը գտնուին։ Իպրահիմ, Բօշար և Թէֆիք անուն երկրաւեր այդ արիւնքամ ազդուկները՝ տարի մը առաջ իրարու դէմ մղած կռիւներուն, քիւրտ աշիրէթներու արիւնլուայ իրարանցումներուն զոհ գացին կառավարական միջնորդող զօրքերէն ալ մէկ քանին։ Այս պատճառով յիշեալները Ուրֆայ դատուելու կանչուած են, ու մոլոր ժողովուրդին աչքը ակնդէտ լարուած մնացած է դէպ Ուրֆայ։

Քիւրտ թէ հայ գեղջուկները, առհասարակ, տասնեակ տարիներով այդ բռնակալներուն գրած լուծէն այս օրերս փոքր ինչ ազատած՝ խուտէին կամ Տէր Աստուծոյ կը պաղատին, որպէս զի արժանի պատիժները անօրինութեան զալիմ-պէյերուն և մէյ մըն ալ իրենց տուները չի վերադառնան, այն տուները՝ որոնց փառայեղ կանգնումը փճացած են անհամար տուներ, մարած են բազմաթիւ օճախներ։ Կանուխէն օձերու պէս իրենց ծակերը քաշուած աքարածներ որոնք նոյն ամենակալ պէյերու ծառաներն են. սրտի սեւ մախանքներով՝ անոնք ալ խուտէին քերամէթը կը հայցեն, որպէս զի մեծաւորներն՝ պէյերը՝ անպարտ արձակուելով շուտ վերադառնան, ու ասոր հետ ժամն պատեհ առիթներ կ'երազեն...։

Թիւքս մէկ երկու օր առաջ քաղաքէն (Բալու) Խօջմաթ հայաբնակ գիւղը երթալու ճամբան խումբ մը բարի Քիւրտերու մեծաւորը, որ Թուրքերէն կը խօսէր, խնդրեց քաղաքավարութեամբ որ միատեղ ճամբորդենք։ Հաւանեցայ։ Ըստ սովորութեան որպիսութիւնս հարցնելէ անմիջապէս վերջ՝ ուզեց ինձմէ տեղեկանալ թէ ինչ կ'անցնի ինչ կը դառնայ։ «Դուք Հայերդ լրագիր կը կարդաք, ըսաւ, ամէն բան կը հասկնաք. մեր պէյերը պիտի վերադառնա՞ն...»։

Բնական է որ գոհացուցիչ պատասխան մը չկրցայ տալ մարդուն, որ հարցուցած խնդրով խիստ շահագրգռուած կ'երեւէր... Յետոյ մի առ մի պատմեց այն ամէն զրկանքները զոր անցեալ տարիներուն մէջ քաշած էր Իպրահիմ և Բօշար պէյերէն։ Հասկցայ որ խօսակիցս քիւրտ հարուստ աղաներէն մէկն է, որ ամէն տարի Հալէպ, Շամ ոչխար եւն. վաճառել կ'երթայ եղեր։ Բայց մարդը ամէն անգամ այդ արդար վաստակին ետեւէն երթալու պահուն, պարտաւոր է եղեր պէյին 20—40 ոսկի կաշառք տալով անոնցմէ անցնիլ։ Հիմայ ուրախ է որ կառավարութիւնը արդարապէս դատապարտելու տարած է այդ զալիմները նոյն իսկ։ Մեզ ընկերացող ուրիշ Քիւրտի մը տաք խօսակցութիւնը թարգմանեցին ինձ. ան կ'ըսէր. «Հայերուն զօրք երթալէն ի՞նչ օգուտ պիտի գտնայ մեր կառավարութիւնը. ես այդ կէտը չեմ հասկնար, որովհետեւ շատ անգամ կ'երթանք կը մտնենք Հայուն տունը, իր (Հայուն) աչքին առջեւ կը թալլենք, կը զարնենք, կինը և աղջիկը կը բռնաբարենք, խեղճը չի կրնար անգամ ձայնիկ հանել, ինչպէ՞ս նոյն Հայը զօրք պիտի երթայ, կամ դուշմանին վրայ զէնք պիտի պարպէ...»։ Ընթերցողը կրնայ հետեւցնել դիւրութեամբ՝ թէ ինծի ուղեկից այդ Քիւրտերուն հետ ուրիշ բազմաթիւ իրենց ցեղակիցներուն խոր համոզումն ու վերաբերումն է տակաւին դէպի ստրուկ «ֆէլլահ»ներս։ Անկեղծութիւն կար այդ խօսքերուն մէջ. չկրցայ բան մը պատասխանել. հառաչ մը միայն արձակեցի, որուն վրայ մեծաւոր Քիւրտը ծածուկ քաղաքավարութեամբ մը ուզեց հասկցնել ինծի թէ եղած հարցումը կատակ մըն էր լոկ։

*** Այս տողերը գրած օրս՝ տեղւոյս նահանգային ժողովի անդամներէն Միւֆթի էֆ.ն և Պետրոս էֆ. Ֆէրմանեան, Տիգրանակերտ նոյն ժողովը կազմելու կերթան։ Յիշեալ անդամներէն վերջինը բոլոր գաւառիս հայ հասարակութեան և կառավարական պաշտօնատարներուն ջերմ համակրանքը վայելող ազնիւ երիտասարդ մըն է որ քիչ ժամանակուան մէջ ուսուցչութենէ Իտարէի անդամութեան անցնելով տակաւ առ տակաւ ի յայտ կուգան իր օգտակար բարեմասնութիւնները, որոնց վրայ մեծ յոյսեր կը տածէ ժողովուրդը։

Ա.Ռ.Ա.Պ.Ա.Ր

ՇԱԲԱԹՈՒԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

«ՔՈՒՕ ՎԱՏԻՍ»

Ապահովաբար պոլսական բեմին ամէնէն յաջող ներկայացումներէն մէկն էր ատ, Սէնքէվիչի Քուօ Վատիսը, որ անցած կիրակի գիշեր ներկայացուեցաւ՝ Աբէլ-Արմէն-Զարիֆեան խումբին կողմէ։

Քուօ Վատիս վերջին դրականութեան ամէնէն բարձր վէպերէն մէկն է, սակայն ան շատ ձախող կերպով թատերախաղի վերածուած է, տիպարները խոշտանգուած են, ոգին խաթարուած և արտայայտութիւնն ալ աղարտուած։ Օրինակի համար, այն հրաշալի «Յօ՞ երթաս»ը՝ որ վէպին ամէնէն չքնաղ գլուխներէն մէկը կը կազմէ, ոչ միայն յաջող կերպով չ'արտայայտուիր թատերախաղին մէջ, բայց նաեւ երրորդ անձի մը կողմէ է որ կը պատմուի. ասկէ զատ տիպարներն ալ մեղմացած էին թատերախաղի վերածուելով, և հազիւ մէկ քանիներ անաղարտ պահուած. հաւատացեալներու ցայտեցուցուած ոգին շատ թերի կերպով կը նշմարուի թատերախաղին մէջ. Ներոն ալ շատ բան կորսնցուցած է իր հանգամանքէն։ Ամէնէն աւելի Մարքէս Վինիզուիսի, Բեդրոնիուսի և Զիլոն Զիլոնիտէսի տիպարներն են որ կարելի եղածին չափ կը մնան Թատերախաղին մէջ. ասկէ զատ Թատերախաղը ունի պատկերներու յաջող ագուցուածք, շարժում և շողշողուն տեսարաններ։ Այս ընդհանուր թերութիւնները կը փրկուին երբ պէտք եղած ցայտուն հանգամանքով կը բեմադրուի ան, արտայայտիչ և տպաւորիչ ըլլալու համար։ Պէտք է ըսել թէ խումբը այդ մասին պէտք եղած հոգածութիւնը ցոյց տուած էր, կարելի եղածին չափ ճշգրիտ բեմազարդ մը ցուցադրելով, թէեւ տարազները պէտք եղածին պէս կատարեալ չէին։ Ներկայացումը անցաւ շատ յաջող, թէեւ, պէտք է խոստովանիլ, մէկ քանի դերեր իրենց բուն տէրերուն մէջ չէին անձնաւորուած։

Պր. Զարիֆեան Մարքէսի դերին մէջ դրաւ իր տաղանդէն մաս մը բան։ Պր. Աւետեան պզտիկ յաղթանակ մը տարաւ Զիլոնի դերով, ուր պէտք եղածին պէս արտայայտիչ էր։ Պր. Արմէնեան շատ լաւ ըմբռնած էր Բեդրոնիուսի անկայուն դերը։ Պր. Բերոյեան հակառակ իր բոլոր ջանքերուն տիպար Ներոն մը չէր՝ թէև բաւական արտայայտիչ։ Իրենց դերերուն մէջ յաջող էին Տիկ. Արմէնեան, Տիկ. Զարիֆեան, Պր. Մանուէլեան և Պր. Ահարոնեան։ Տիկ. Ստեփանեան, Տիկ. Անահիտ և Պր. Ղազարեան գոհացուցիչ էին և պահպանեցին անսամբլը։ Մեր կարծիքով, Պր. Մանուէլեան կատարեալ Ներոն մը պիտի ըլլար, և անոր տեղ, Պր. Ահարոնեան, յաջող Փաւլիոս մը։

«ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ»

Տիկին Սիրանուշ իր ընդունուած խաղացանկին առաջին ներկայացումներէն վերջ «Երկրորդ Երիտասարդութիւն» անուն թատերախաղ մըն ալ հանեց բեմ կիրակի ցերեկ, Օդէոնի մէջ։ Ինչպէս ըսած էինք ուրիշ առթին, Տիկ. Սիրանուշի խումբին ներկայացումները տաղանդաւոր արուեստագէտուհին ցայտեցնելու կը ծառայեն շատ շատ. իսկ հոս, այս խաղին մէջ, այդ արդարացումն ալ չտեսանք գոնէ։ Առաջին գործողութենէն ետք՝ ուր ոգի մը և զանազան տիպարներ կը յայտնուին, մարդ յուսալից կ'ըլլայ յաջորդ արարուածներն ալ տեսնելով։ Շատ շատ կարելի է նկատել ընտանեկան յարկի մը ցուցադրութիւնը, բայց գոնէ այս պիտակով փրկուելու համար ճշգրիտ բնականութիւն չունի։

Տիկ. Սիրանուշ Վալէնթինայի դերին մէջ եթէ բան մը չկորսնցուց իր հմայքէն, գրեթէ նոր բան մըն ալ չաւելցուց իր այնքան չքնաղ դերերուն վրայ, թէեւ իր առանձնած տիպարը արտայայտեց յաջող կերպով և այնքան բնականօրէն, սակայն իրեն յարմար կամ իրեն արժանի տիպար մը չէր ատ։ Պր. Վահրամ Փափազեան յաջողութեան բաժին մը ունէր նորէն։ Պր. Անդրանիկ աւելի յաջող տիպարի մը մէջ էր։ Պր. Ստեփանեան թէև այս անգամ իր միւս մէկ քանի դերերէն աւելի յաջող, սակայն չկրցաւ պէտք եղածին պէս արտայայտել տարիքոտ սիրահարի մը վաւաշոտութիւնը։ Տիկ. Բնար գոհացուցիչ էր։ Տիկ. Անդրանիկ և Պր. Ազեան,

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (45)

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԴ.

ԿԱՏԱՂԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼԸ ԵՒ ՅԻՄԱՐ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼԸ

—Պարոն բան մը վտանգած չէք ըլլար. ինչպէս կը տեսնէք՝ փախչելու առիթ մը չեմ փնտռեր, քանի որ բանտը պիտի մնամ ձեր ճամբորդութեանը միջոցին։

—Իմ հարցումիս չէք պատասխաներ, յարեց քննիչը անհամբերութեամբ։

—Եւ ոչ ալ դուք կը պատասխանէք իմ խնդրանքիս, գոչեց աբբան։ Ուրեմն դուք ալ անիծեալ եղէք միւս անմիտներուն պէս, որոնք չուզեցին հաւատ ընծայել ինծի։ Չէք ուզեր իմ ոսկիս. լա՛ւ, ինծի կը պահեմ. ազատութիւնը կը զլանա՞ք, բայց Աստուած պիտի ղրկէ զայն։ Ծ՛ն, գործերնուդ գացէք, այլեւս բան մը չունիմ ձեզի ըսելիք։

Ու աբբան, ծածկոցը վրայէն նետելով, գաճի կտորը ձեռք առաւ, և նորէն գնաց նստաւ իր շրջանակին մէջ, ուր շարունակեց գիծեր գծել և հաշիւներ ընել։

—Ի՞նչ կ'ընէ հոն, ըսաւ քննիչը, զնտանէն հեռացած ատեն։

—Իր գանձերը կը հաշուէ, յարեց կառավարիչը։

Ֆարիա խիստ անարգական նայուածքով մը պատասխանեց այդ հեգնական խօսքին։

Դուրս ելան։ Բանտապանը անոնց ետեւէն գոցեց դուռը։

—Արդարեւ, գանձերու պիտի տիրանայ, ըսաւ քննիչը, սանդուխէն վեր ելած ատեն։

—Կամ թէ պիտի երազէ գանձերու տիրացած ըլլալ, պատասխանեց կառավարիչը. եւս յաջորդ օրը խենթեցած պիտի գտնէ ինքզինքը։

Այսպէս վերջ գտաւ աբբայ Ֆարիայի արկածը։ Դարձեալ բանտին մէջ մնաց ան և այդ այցելութենէն յետոյ ղուարճալի յիմարի իր համբաւը աւելի մեծցաւ։

Գալիկուլա և Ներոն, գանձերու այդ մեծ հետազօտիչները, անկարելիին բաղձացողներ, ականջ պիտի դնէին այդ խեղճ մարդուն խօսքերուն, անոր շնորհելով փափաքած օդը որուն այնքան բարձր գին մը սահմանած էր, և ազատութիւն՝ զոր գնելու համար այնքան սուղ գին մը վճարելու պատրաստ էր։ Բայց այսօրուան թագաւորները, հաւանականութեան սահմաններէ դուրս չելլելնուն համար, կեանքի յանդգնութիւնը չունին. կը վախնան իրենց տուած հրամանները մտիկ ընող ականջէն և իրենց արարքները հետախուզող աչքէն. իրենց աստուածային էութեան գերազանցութիւնը չեն զգար այլեւս. պարզապէս թագակիր գլուխներ անոնք։ Առենօք ինքզինքնին Արամազդի զաւակ կը կարծէին կամ գէթ այնպէս կ'ըսէին, իրենց հայրը եղող աստուծոյն ձեւերը առնելով. դիւրաւ չի քննուիր թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ ամպերէն անդին. այսօր թագաւորները դիւրաւ կը համոզուին։ Այդ, բռնապետական կառավարութիւնը միշտ խորշած է պայծառ լոյսին մէջ երեւան բերելէ բանտին առաջ բերած արդիւնքները և չարչարանքները. քիչ օրինակներ կան որ հաւատաքննութեան զոհ մը երեւան գայ իր ջախջախուած ոսկորներով և արիւնոտ վէրքերով. նոյնպէս յիմարութիւնը, որ բարոյական տանջանքներու հետեւանքով առաջ եկած վէրք մըն է զնտաններու մէջ, գրեթէ խնամով կը պահուըտի այն տիղմին ներքեւ, ուր ծնած է. իսկ եթէ անկէ դուրս ելլէ՝ մռայլ հիւանդանոցի մը մէջ կ'երթայ թաղուիլ։ Բժիշկները ոչ մարդկային էակ և ոչ ալ մտածում կը գտնեն վաստակաբեկ բանտապանին կողմէ իրենց յանձնուած տձեւ բեկորին վրայ։

Աբբայ Ֆարիա, բանտին մէջ խենթեցած, իր յիմարութեամբն իսկ դատապարտուած էր յաւիտենական բանտարկութիւն մը կրելու։

Գալով Տանթէսի, քննիչը յարգեց իր տուած խօսքը։ Կառավարչին մօտ երթալով աչքէ անցուց բանտային արձանագրութիւնը։ Տանթէսի մասին եղած արձանագրութիւնը սա էր.

ԷՏՄՕՆ ՏԱՆԹԷՍ
Կատաղի պօնաբարդեան. գործօն մասնակցութիւն ունեցած է Էլպայէ վերադարձին։
Հաղորդակցութենէ զրկել և խիստ հսկողութեան ենթարկել։

Այդ գրուածքին ձեւը և գործածուած մելանը տարբեր էին տոմարին մէջ գտնուած միւս գրութիւններէն, ինչ որ կ'ապացուցանէր թէ Տանթէսի բանտարկութենէն յետոյ աւելցուած էր։

Այդ ամբաստանութիւնը շատ դրական ըլլալուն՝ կարելի չէր անոր դէմ մաքառելու փորձ մը կատարել։ Ուստի քննիչը այդ արձանագրութեան վրայ գրեց.

«Կարելի չէ բան մը ընել։»

Այդ այցելութիւնը ոգեւորած էր Տանթէսը. բանտ մտնելէն ի վեր՝ մոռցած էր օրերը հաշուելու. քննիչը նոր թուական մը տուած էր, այս անգամ առանց մոռցնելու Տանթէսի կողմէ։ Իր ետին, գաճի կտորով մը պատին վրայ գրեց 1816 յուլիս 30 թուականը, և այդ օրէն սկսեալ ամէն օր մէկ օր պակսեցուց, որպէսզի ժամանակի տեւողութիւնը չվրիպի իր ուշադրութենէն։

Օրերը կ'անցնէին, յետոյ շաբաթները և ամիսները. Տանթէս կըսպասէր միշտ. Սկզբան տասնըհինգ օր պայմանաժամ մը սահմանած էր՝ ազատ արձակուելու համար։ Ենթադրելով որ քննիչը իր ցոյց տուած շահագրգռութեան կէս չափովը միայն հետապնդէր գործը, տասնըհինգ օրը բաւ պիտի ըլլար ատոր համար։ Տասնըհինգ օրը անցնելէն յետոյ, խորհեցաւ որ անհեթեթութիւն էր հաւատալ թէ քննիչը իրմով պիտի զբաղէր Բարիզ վերադարձէն առաջ. արդ իր վերադարձը տեղի կրնար ունենալ քննական պտոյտը աւարտելէն յետոյ, և այդ պտոյտը մէկ-երկու ամիս կը տեւէր. հետեւաբար տասնըհինգ օրուան տեղ երեք ամսուան պայմանաժամ տուաւ ինքզինքին։

Երեք ամիս սահելէ յետոյ՝ ուրիշ պատճառաբանութիւն մը օգնութեան հասաւ Տանթէսի, որ վեց ամսուան նոր ժամանակամիջոց մը ընծայեց ինքզինքին. բայց այդ վեց ամսուան օրերը իրարու վրայ բարդելով տեսաւ որ տասնուկէս ամիս սպասած էր։ Այդ միջոցին բան չէր փոխուած բանտի դրութեան մէջ. ո՛չ մէկ մխիթարական լուր հասած չէր Տանթէսի. բանտապանը լուռ մնացած էր սովորականին պէս հակառակ իրեն ուղղուած հարցումներուն։ Տանթէս սկսաւ տարակուսիլ իր զգացողութեան վրայ, համոզում գոյացնելով թէ իր մտքին մէկ յիշատակը կարծած բանը ուղեղին ցնորքն էր պարզապէս, և թէ իր բանտին մէջ երեւցած հրեշտակը երազի թեւերով իջած էր հոն։

(Շարունակելի)

անգամ մըն ալ, չափէն աւելի ծիծաղելի դարձուցին իրենց դերերը. սակայն վերջին զաւեշտին մէջ երկուքն ալ յաջող էին, և իրենց ծիծաղելիութիւնը արժեցուցին: Նոր բան մը չունինք ըսելիք Օր. Մկլինէի մասին:

«ՍՈԴՈՄԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ»

Տաղանդաւոր արուեստագէտ Պ. Աբէլեանի իբր չքահանդէս ներկայացուած Զուտէրմանի Սոդոմի Կործանումը՝ Աբէլեան-Արմէնեան-Զարիֆեան խումբին ամէնէն յաջող ներկայացումներէն մէկն էր: Զուտէրմանի այս գործը թէեւ չունի պատկերներու այլազանութիւն, շողշողուն փայլ և գրաւիչ տեսարաններ, սակայն երբ գաղափարի գործ շատ սիրուն թատերախաղ մըն է, որ մարդուս զգացումները չի յուզեր, բայց մտածել կուտայ անոր, և այդ մտածումը այնքան աւելի կ'երկարի, որքան մարդ ուզէ զբաղիլ անով: Տեսարանները կ'անցնին պարզ ու բնական, վարագոյրները կ'իջնեն այնպիսի անփայլ տեղեր՝ որ վարագոյրը իջնելէ վերջ մարդ մտածումով կը կապուի անոնց հետ, իսկ տիպարները, գրեթէ ամէնքն ալ համակրելի, իրենց հոգեկան արտայայտութեամբ է որ տարբերութիւննին զգալի պիտի ընեն: Ու բնաւ չեմ զարմանար երբ թատերախաղը հաճելի չէ թուած անոնց, որոնք ոեւէ ներկայացումէ՝ աւելի հաճոյք կը սպասեն քան թէ թելադրութիւն, այսինքն բոլոր անոնց համար, որոնց տեսակէտով ներկայացումը վարագոյրին իջնելուն հետ կ'աւարտի:

Թատերախաղին ցայտեցուցած ոգին այնքան բարդ է եթէ ոչ տարտամ, որ քիչ մը դժուար է որոշ և կարճ եզրակացութիւն մը հանել անկէ: Ան ցոյց կուտայ թէ արուեստին ոգին ու ներշնչումը ինչպէս կը լուծուին կիրքերուն մէջ, և թէ արուեստագէտի հանճարը ինչպէս կը թարշամի կիներու համար. ան երեւան կը հանէ թէ կինը կարող է արուեստագէտներ բարձրացնել ու հանճարը մինչեւ գագաթ հանել, միանգամայն կարող է նաեւ այդ հանճարը սպաննել և ներշնչումը խեղդել արուեստագէտին հոգիին խորը. երկու ներհակ կամ տարբեր զգացումներ չէ որ կը ճակատին այս թատերախաղին մէջ, այլ միակ զգացում մըն է որ զանազան խաւերէ կ'անցնի. մերթ արուեստի բուռն ոգեր մըն է, որ հրաշակերտներ արտադրել կուտայ արուեստագէտին, մերթ կիրք մըն է, որ ծուլութիւն կը ներարկէ անոր երակներուն մէջ, և մերթ ալ գգուութիւն մըն է, որ արուեստին ոգին ու ապագան կը փճացնէ անոր մէջ:

Երիտասարդ նկարիչ մըն է Վիլլի, որ արտադրած է Սոդոմի Կործանումը եզական նկարը. ան անհուն սէրով մըն է կապուած արուեստին հետ, որով հրաշակերտներ պիտի արտադրէ. սակայն փոքրիկ աղջիկ մը եկած է իր դէմ, իր բարերարին և բարեկամին սիրած աղջիկը, որուն համար անսահման կիրք մը կը զգայ ինք. իր այդ կիրքը կը գոհացնէ այդ աղջկան վրայ, որ իր յուսահատութենէն անձնասպան կ'ըլլայ. և երբ անոր գեղեցիկ դիակը կը բերեն իրեն, ու երբ իր դաւաճանած բարեկամին կշտամբանքները կը լսէ, ան, Սոդոմի կործանումը արտադրող արուեստագէտը, մահուան ներշնչումը կը զգայ, ու այդ ճգնաժամային պահուն կ'անցնի նկարակալին առջեւ այդ անշնչացած գեղեցիկ անարատութիւնը նկարելու....:

Ներկայացումը անցաւ գրեթէ անթերի. սակայն, պէտք է ըսել, շատ քիչեր միայն իրենց դերերը լաւ գիտէին: Պ. Աբէլեան, պարզապէս վսեմացուց այդ արուեստագէտին տիպարը, արուեստագէտի մը հոգին դնելով անոր մէջ և ապրելով անոր ամբողջ զգացումները. իր բարեկամին դաւաճանած ըլլալու խղճահարութեան, իր կիրքերուն յաղթանակումին և վերջին ներշնչումին վայրկեանները իրօք իր չքահանդէսը կը կազմէին: Պր. Զարիֆեան մեզ ներկայացուց հիանալի տիպար մը, համակրելի, վսեմ և զգայուն տիպար մը, որուն մէջ ինքն ալ հիանալի էր ու համակրելի. այդ անմեղունակ ու գրեթէ մանկական դերին մէջ դրաւ հոգեկան բարձրութիւն մը, որ անձնազոհութիւններ կարող է գործել: Պր. Աւետեան շատ յաջող կերպով ներկայացուց աղքատիկ տեսուչը, որ իր կաթերը ունի միայն հեռապատկեր. ինք մեր միակ կատակերգակն է, որ իր սահմանած դերերը զոհնիկ և բոլորովին զաւեշտական չի դարձներ: Տիկ. Արմէնեան միամիտ աղջկան մը տիպարը յաջող կերպով անձնաւորեց, իսկ Տիկ. Զարիֆեան կրցաւ ըլլալ այն անձնազոհ կինը, որ արուեստագէտը իր փառքին կը հասցնէ, և անոր երջանկութեան համար ամէն զոհաբերութիւն կը կատարէ: Յաղթանակի սիրուն բաժին մը ունէր իրեն համար Տիկ. Արուսեակ, որ պէտք եղած քնքշութեամբ և անմեղունակ դրոշմով ցայտեցուց Բերլարայի դերը: Յաջող էին նաեւ Պր. Մանուէլեան և Պր. Բերոյեան:

Պր. Աբէլեան իր չքահանդէսին առթիւ մագաղաթի վրայ գրուած գեղեցիկ ձօն մը ստացաւ նկարիչ Պր. Ականանի կողմէ:

«ՄԱՏԱՄ ՍԱՆ ԺԷՆ»

Բարձր թեզով մը կամ ցայտուն գաղափարներով կառուցուած թատերախաղ մը չէ Վիքթօրիէն Սարտուի Մատամ Սան Ժէնը, որ առջի գիշեր ներկայացուեցաւ Վարիէթէի մէջ՝ ի պատիւ խումբին դերասաններէն Պ. Վահրամ Փափազեանի: Սարտուի միւս թատերախաղերուն պէս աղուոր տեսարաններով և շողշողուն պատկերներով դրուագուած թատերախաղ մըն է աս ալ, զոր յաջողապէս բեմադրելու համար անհրաժեշտ են բեմազարդի և տարազներու ճոխութիւն: Մատամ Սան Ժէն թեթեւ կերպով հանգիտութիւններ ունի հեղինակին ուրիշ մէկ գործին՝ Թօսքային հետ, որովհետեւ մէկ քանի տիպարներով և անցքերով նման են իրարու: Լուացարարուհիէ դքսուհիութեան բարձրացած կին մըն է Մատամ Սան Ժէն, որ ոեւէ փոփոխութիւն չէ կրած իր առջի վիճակէն, և նոյն արձակ-համարձակ կինն է, ինչ որ էր իր լուացարարուհի եղած ատեն, և ինչ կերպով որ կը վարուէր այն ատենին զինք շրջապատող անձերուն հետ, նոյն այդ վերաբերմունքը ցոյց կուտայ հիմակ ալ, հոգ չէ թէ անոնք եղած ըլլան դուքս, կոմս, դքսուհի, և նոյն իսկ Նաբոլէոն:

Տիկին Սիրանոյշ Մատամ Սան Ժէնի դերին մէջ կրցաւ դնել այդ ոեւէ բանէ չքաշուող կնոջ տիպարը, զայն իր արուեստին բոլոր քնքշութիւններէն անցընելով: Պ. Ստեփանեան առաջին անգամ ըլլալով մեզ ապացոյցը տուաւ իր կարող և յաջող դերասան մը ըլլալուն, ներկայացնելով մեզ Նաբոլէոն Պօնաբարթը իր աններող նկարագիրին, իր հրամայական վճռողականութեան և իր կնամեծար զիջողութիւններուն մէջ: Պ. Վահրամ Փափազեան յաջող կերպով անձնաւորեց մարաջախտ Լըֆէվրի տիպարը: Պ. Փափազեան հետզհետէ կ'ապահովցնէ մեզ թէ ինք պիտի դառնայ հայ բեմին ցայտուն զարդերէն մէկը. հայ թատրոնի նոր ուժերուն մէջ ամէնէն աւելի խոստմնալիցն է ան, ընդունակը և համակրելին. մարմնական, ձայնի և առողջութեան լաւ յատկութիւններ ալ ունի, որոնք կը նպաստեն իր բնական ընդունակութեան. ու շատ աւելի պիտի արժեցնէ իր այս յատկութիւնները՝ եթէ իր ստացած դերերուն մէջ լուրջ ուսումնասիրութիւններէ ետքը դուրս գայ, աշխատի և լա՛ւ աշխատի. Ռիւ. Պլասէն արտասանած իր «Թիրատ»ը գրեթէ յաջող էր ու ազդու. միայն թէ (ռ)երու սովորական ուժգնութիւն մը կը վնասէր իր բերնին մէջ: Քիչ թէ շատ գոհացուցիչ էին Պ. Ազեան, Պ. Անդրանիկ, Պ. Սանթուրեան և Պ. Ալուաքէլեան, թէեւ անսամպլը լաւ պահպանուած չէր նորէն:

ՍԻՐՈՒՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԱՆԳԼԻԱ

Փետր. 15ին տեղի ունեցաւ Անգլ. նոր Խորհրդարանին բացումը Ուէսթմինիսթըրի պալատին մէջ և անմիջապէս, ըստ նախնի սովորութեան, կատարուեցաւ նախագահին ընտրութիւնը: Ասիկա պաշտօնական ձեւակերպութիւն մըն է լոկ, վասն զի յառաջիկայ շաբթու միայն տեղի պիտի ունենայ վիճաբանութեանց բացման արարողութիւնը ի ներկայութեան թագաւորին: Մինչեւ այն ատեն կը կատարուի բոլոր երեսփոխաններուն երդման արարողութիւնը: Նիստին բացումէն առաջ բուռն ոգեւորութիւն կը տիրէր՝ սրահին մէջ: Երեսփոխանները կը խօսակցէին, կը շնորհաւորէին ամէնէն կատաղի ընտրական պայքարներուն մէջ յաղթական հանդիսացողները: Նախարարապետ Պ. Էսքուիթ որոտընդոստ ծափահարութեանց մէջ ներս մտաւ: Իր կարգին, Պ. Պալֆուր ջերմ ընդունելութեան առարկայ եղաւ իր պահպանողական կուսակիցներուն կողմէ: Յետոյ բարապան մը բարձրաձայն հրաւիրեց երեսփոխանները Լորտերու ժողովարանը երթալ ուր հաւաքուեցան նորընտիրները մտիկ ընելու համար Լորտերու Նախագահը, որ հրաւիրեց երեսփոխանները ընտրել իրենց նախագահը: «Նորին Վեհափառութիւնը, ըսաւ Լորտերու Նախագահը ըստ նուիրագործուած բանաձեւին, պիտի յայտնէ այս Խորհրդարանին գումարման պատճառը երբ երկու ժողովներուն անդամները իրենց երդումը ընեն»: Յետոյ, երեսփոխանները, դարձան իրենց սրահը, ուր Պ. Պըրդ, ազատական և երիցագոյն երեսփոխանը առաջարկեց որ Պ. Լօութէր նախագահ վերընտրուի: Անգլ. Խորհրդարանին մէջ սովորութիւն է միեւնոյն անձը նախագահական աթոռին վրայ պահել որքան երկար ատեն որ կարելի է: Այսպէս, Պ. Լօութէր, որ նախ պահպանողական վարչութեան մը օրով ընտրուած էր, վերջին Խորհրդարանին մէջ պահեց իր աթոռը՝ հակառակ դահլիճին փոփոխութեանը: Նախկին նախարար Պ. Չէփլին ևս ոտքի ելլալով ուժ տուաւ Պ. Պըրդի առաջարկին: Ոչ ոք չհակառակելով Պ. Լօութէրի ընտրութեանը, այս վերջինը շնորհակալութիւն յայտնելէ ետքը իր պաշտօնակիցներուն, ելաւ բազմեցաւ նախագահական աթոռին վրայ: Յետոյ կուսակցութեանց պետերը շնորհաւորեցին նախագահը, գովելով անոր յատկութիւնները զորս ցոյց տուած է յորմէ հետէ ստանձնած է ժողովին բարեկարգութեան և արժանապատուութեան պահպանումը:

⁂ Նախարարաց Խորհուրդը չորրորդ անգամ ըլլալով գումարուեցաւ վեց օրուան մէջ: Կատարուած խորհրդակցութիւնները գաղտնի կը պահուին: Փրէս Ասոսիէյշըն հեռագ. գործակալութիւնը սա կարեւոր յայտարարութիւնը կը հրատարակէ. «Բարձր պաշտօնատար մը ապահովցուց մեզ թէ իռլանտական կուսակցութիւնը բնաւ չպիտի ջանայ խոչընդոտներ ստեղծել կառավարութեան առջեւ, ինչ ալ ըլլայ այս վերջինին որոշումը ի մասին այն կարգին որով պիտի ուզէ քննել Ելմտացոյցին և վեթօյին խնդիրները: Իրերը պիտի կարգադրուին անանկ եղանակով մը որ Պ. Ռէտմընտ, իռլանտացի ազգայնականներուն պետը, գոհ մնայ»: Թայմզ կ'ըսէ թէ համաձայնութիւն մը կնքուած է ազատականներուն և Իռլանտացիներուն միջեւ և թէ նախարարութիւնը այսուհետեւ ապագան կրնայ նուազ չփոթութեամբ դիտել:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Մաթէնի Աթէնքի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Յունաստանի նախարարապետ Պ. Տրակումիսի հետ, որ ըսած է. «Զինուորական շարժման հետեւանօք, զինուորական դաշնակցութիւնը ուզեց բացարձակապէս յարգել սահմանադրական հիմերը, այսինքն արքայական հարստութիւնը և հաստատուած իշխանութիւնը: Հետեւապէս կառավարութիւն մը կազմուեցաւ, և զինուորական դաշնակցութիւնը անոր գործակցեցաւ՝ խնդրուած բարենորոգումներուն իրականացմանը համար. Բայց հասկցուեցաւ որ անլուծելի կացութեան մը մէջ կը գտնուէինք: Կուսակցութեանց պետերը, դաշնակցութիւնը և թագաւորը ըմբռնեցին թէ սահմանադրութեան կարգ մը երկրորդական յօդուածներուն վերաքննութիւնը միակ միջոցն էր օրինաւոր կացութիւն մը վերահաստատելու: Հետեւապէս, երկրին անհուն մեծամասնութիւնը կը հաւանի այդ վերաքննութեան, արքայական գերդաստանը և խորհրդարանական ռէժիմը խնդրոյ նիւթ չըլլալու պայմանով: Անգամ մը որ վերաքննութիւնը քուէարկուի, զին. դաշնակցութիւնը պիտի լուծուի. խաղաղութիւնը և բացարձակ օրինաւորութիւնը պիտի վերածնին: Լրագիրներուն խնդիրը պարզ միջադէպ մըն է. անոնք չէին ուզած լոյս տեսնել, որովհետեւ կարգ մը սպաներ բողոքած էին յօդուածի մը դէմ որուն նպատակն էր միտքերը գրգռել ծրագրուած վերաքննութեան դէմ»: Պ. Տրակումիս համոզուած է որ Երեսփ. Ժողովը պիտի քուէարկէ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը և թէ երկիրը պիտի շարունակէ վարել իր ճակատագիրը խաղաղութեան և բարգաւաճման մէջ:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ պարսիկ կառավարութիւնը թախանձագին խնդրեր է ռուս կառավարութենէն որ իր զինուորները ետ քաշէ Պարսկաստանէն, յայտարարելով որ ատիկա անհրաժեշտ էր՝ երկրին մէջ կարգը վերահաստատելու համար:

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հանեայէն կը հեռագրեն թէ անդորրութիւնը կը տիրէ Կրետէի մէջ, ուր կը սպասեն որ հրահանգներ հասնին Աթէնքէն: Լրագիրները չափաւոր լեզուով կը խօսին տէրութեանց ծանուցագրին վրայ: Խռովութեան ոեւէ նշան չի տեսնուիր:

⁂ Moniteur կ'իմանայ թէ Օսմ. Քոմիթէի և Կրետէի իսլամական շրջանակներուն մէջ բաւական բացորոշ չեն գտներ պաշտպան տէրութեանց կողմէ Կրետէի տրուած ծանուցագիրը, հակառակ Բ. Դրան կողմէ յայտնուած գոհունակութեան: Նոյն շրջանակներուն մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ Հագգը փաշայի դահլիճը պէտք է ամէն ճիգ թափէ՝ համոզելու համար տէրութիւնները որ վերջնական լուծում մը տան կրետական խնդրին:

⁂ Կրետական պետերէն Պ. Վէնիզէլոս օրագրողի մը յայտարարած է թէ Կրետացիները երեսփոխան պիտի ղրկեն Աթէնք, հակառակ տէրութեանց կամքին և հաւանական պատերազմի մը: Պ. Վէնիզէլոս յայտարարած է թէ կղզեցիները կ'ուզեն հելլէնական օրէնքներով կառավարուիլ և թէ անոնք պատրաստ են Թուրքերու ազգային արժանապատուութեան գոհացում տալ: Պ. Վէնիզէլոս կարծիք յայտնած է թէ Կրետէն չի կրնար կցուիլ Յունաստանի, որովհետեւ այդ պարագային՝ կղզին պիտի դրաւուէր տէրութեանց կողմէ:

⁂ Անցեալ ուրբաթ օր երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցում մը պատահած է Հանեայի մէջ: Մզկիթ մը ժամ մը եւ պատեր փլած են. նոյնպէս տուներ վնասուած են: Շրջականերն ալ վնասներ կան: Վարիբօթրօնի մէջ վեց հոգի մեռած են տան մը փլատակներուն տակ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Էտիրնէէն Լա Թիւրքիի ուղղուած հեռագիր մը նայելով, Պուլկարիայէն հասած ուղեւորներ կը պատմեն թէ պուլկար զինուորները մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան սահմանագլխին վրայ: Թնդանօթներ զետեղուած են դիրքերու վրայ: Աշխատութիւնները գիշերանց կը կատարուին: Գիւղացիները կ'օգնեն զօրքերուն՝ պատերազմական գոյքերու փոխադրութեան առթիւ:

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Օսմ. Լոյտ կ'իմանայ թէ Օսմ. Խորհրդարանի յոյն երեսփոխանները կը պատրաստուին բուռն կերպով պայքարելու Ռումէլիի եկեղեցիներու մասին յօրինուած կառավարական օրինագծին դէմ: Պուլկար և սերպ երեսփոխաններն ալ նոյն բանը պիտի ընեն այդ օրինագծին դէմ, որ ոեւէ փոփոխութիւն չէ կրած:

ԵԼՄՏ. ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐ

Կալուածատուրքի օրինագիծը Երեսփ. Ժողովի ելմտ. յանձնաժողովին յղուած է: Այդ օրինագիծը, որ խորհրդական Պ. Լօրանի կողմէ պատրաստուած է, հիմնական բարեփոխութիւններ ներմուծած է անշարժ կալուածներու տուրքի օրէնքին մէջ և աւելի նպաստաւոր է կալուածատէրերուն: Ելմտական յանձնաժողովը հրաւիրուած է կարելի եղածին չափ շուտ աւարտելու նոյն օրինագծին քննութիւնը, որ տասնըհինգ օրէն Երեսփ. Ժողովին առջեւ պիտի հանուի:

⁂ Մալիէի մէջ կազմուած ելմտական յանձնաժողովը սկսած է քննել տասանորդի տուրքի օրէնքը, բարեփոխելու համար զայն: Յանձնաժողովը կը ջանայ աւելի գործնական և անաչառ դրութիւն մը հաստատել տասանորդի մասին: Յետոյ յանձնաժողովը պիտի զբաղի թէմէթթիւի օրէնքին բարեփոխութեամբ և աճուրդի օրէնքին ուսումնասիրութեամբ, որ ելմտական ընդհ. քննիչ Պ. Ժօլիի կողմէ պատրաստուած է:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բ. Դուռը որոշեց հրդեհի դէմ ապահովագրել բոլոր պետական պաշտօնատուններն ու հանրային շէնքերը: Պետութիւնը ելմտական գանձուն պիտի վճարէ ապահովագրական ընկերութեանց տրուելիք ապահովագիններն չափ գումար մը, որպէս զի դիզուած գումարները ծառայեն իբր վնասի հատուցում՝ նոյն շէնքերը այրելու պարագային:

ՏԱՄԱՏ ՖԷՐԻՏ ՓԱՇԱՅԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

Տեղական մամուլը կը շարունակէ զբաղիլ Տամատ Ֆէրիտ փաշայի տեղեկագրով, որ Սահմանադրութեան վերաքննութեանը շուրջը կը դառնայ: Թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ կ'ողողեն լրագրական հրապարակը: Տամատ Ֆէրիտ փաշա հետեւեալ նամակը ուղղած է Սթանպուլի. «Քիչ թէ շատ աննպաստ կերպով կը դատէք այն օրինագիծը, զոր Ծերակոյտին ներկայացուցի Սահմանադրութեան վերաքննութեանը մասին: Ձեր իրաւունքն է ատիկա. կը յարգեմ բոլոր կարծիքները: Միայն թոյլ տուէք ի վեր հանելու քանի մը սխալներ, որոնք կրնան սպրդիլ մէկ լեզուէ ուրիշ լեզու կատարուած թարգմանական աշխատութեան մը մէջ: Նախ ինծի ըսել կուտաք թէ Ֆրանսայի արդի Սահմանադրութիւնը վերջնական չէ: Կը փութամ ապահովցնել թէ ոեւէ իրաւունք չունիմ այդ բանը խորհելու և ոչ ալ զայն հաւաստելու ներկայացուցչական ժողովի մը առջեւ: Միայն սա ըսած եմ թէ, 1791էն մինչեւ 1875, Ֆրանսա տասնըչորս անգամ Սահմանադրութիւն փոխած է: Պատահաբար միայն վեր առած եմ պատմական իրողութիւն մը. իմ երկիրս, ո՛չ թէ ձերը խնդրոյ առարկայ է: Ցաւալի է որ ձեր ընթերցողները չեն կրցած կարդալ և դատել այդ աշխատութիւնը՝ իր ամբողջութեան մէջ. կը վախնամ որ կատարուած վերլուծումին մէջ լիովին արտայայտուած չըլլայ իմ մտածումս: Իմ երկրիս համար կ'ուզեմ այնքան ազատութիւն որքան գոյութիւն ունի Անգլիոյ մէջ, բայց սանձարձակ ազատութեան կողմնակից չեմ: Իմ կարծիքովս, մարդկային մտածումին ազատագրութիւնը պէտք է ծառայէ լուծելու այն խնդիրները, որոնք կը նպաստեն անոր բարոյական կանգնումին և ոչ թէ անոր այլասերումին: Արեւելքը, առանց կրօնքի, ընկերային քայքայումի կը մատնուի. մեր հաւատալիքներուն պահպանումը, որոնց փարած ենք խորապէս, անհրաժեշտ կ'ընծայէ որ խալիֆայութիւնը լիովին մնայ: Գալով մեր ազգ. միութեան, չենք կրնար—առաջին ծափահարողը ես պիտի ըլլայի՝ եթէ կարելի ըլլար—զայն իրագործել այնպէս ինչպէս լատինական արեւմուտքի մէջ իրագործուած է, այլ Անգլիոյ նման, ուր Անգլիացին, Իրլանտացին, Կալլէսցին, Սկովտիացին ինքնութիւննին կը պահպանեն, շատ նախանձախնդիր են—դէթ մեծամասնութիւնը—բրիտանական ազդեցութեան պահպանումին: Հոս, Թուրքերը, Արաբները, Հայերը, Յոյները, Սլաւները, Ալպանիացիները սերտօրէն պիտի համախմբուէին կայս. գահուն շուրջը՝ Ազգ. Ազատութեան գետնին վրայ զետեղուած, այն գահուն շուրջը որ մեզ կը յիշեցնէ տակաւին մօտաւոր անցեալի մը փայլովը և որով կը փառաւորուինք: Մեր մէջ վեհապետը խորհրդանշանն է ազգ. անկախութեան և մեծութեան, զորս ամէնքս ալ միեւնոյն խանդով պիտի պաշտպանենք: Այդ բրէսթիժը ջնջել՝ կը նշանակէ խզել այն կապը, որ իրարու կը միացնէ զանազան ցեղերը:

«ԺԷ. դարուն, Ռիշլիէօ, բողոքական հերձուածին դէմ պայքարելէ յետոյ, աւատականութեան մնացորդները կը ջախջախէ և Լուի ԺԴ.ի միապետութեան հիմերը կը դնէ. երբ գրեթէ երկու դար յետոյ յեղափոխութիւնը ծագեցաւ, ձեր միութիւնը իրագործուած էր արդէն. ան եղաւ գլխաւոր պատճառը նոր գաղափարներու յաղթական հանդիսանալուն: Մեր մէջ, ընդհակառակը, վերջին յեղափոխութենէն ետքը, մեր ջանքերը մեծ մասամբ կը սպառին՝ զանազան ազգայնութեանց միջեւ համաձայնութիւն առաջ բերելու համար: Մենք կը սկսինք հոնկէ ուր վերջացուցած էիք դուք: Հետեւաբար Արեւելք չի կրնար, ոեւէ պարագայի մէջ, իբր տիպար ընդունիլ Արեւմուտքը: Կանխաւ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ այն հիւրընկալութեան համար, որով պիտի բարեհաճիք ձեր յարգելի թերթին մէջ հրատարակել այս նամակը, լրագիր մը, ուր վարժուած եմ լաւ ընդունելութիւն գտնելու:»

⁂ Տէրսիմի երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյ Իգտամի մէջ նամակ մը ուղղելով Ֆէրիտ փաշայի, ի մէջ այլոց դիտել կուտայ.— Կ'ըսէք թէ 1293ի Սահմանադրութիւնը բաւարար է օսմ. կայսրութեան համար, 113րդ յօդուածին ջնջումէն յետոյ, որ հակառակ է անձնական ազատութեան: Բայց եթէ երբեք 1293ի Սահմանադրութիւնը ընդունուի, վախնալու բան չկայ հոն ներմուծուած փոփոխութիւններէն: Այս փոփոխութիւնները կ'աւելնան Սահմանադրութեան տառին վրայ, ինչ որ կար արդէն ոգիին մէջ:»

ԱՒՍՏՐԻՈ-ՌՈՒՍ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բացի Վիէննայի և Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպաններու քաշած հեռագիրներէն Լոնտոնի օսմ. դեսպանն ալ արտաքին գործոց նախարարութեան ուղղած հեռագրով մը կը ծանուցանէ թէ աւստրիո-ռուս մերձեցումը Թուրքիոյ դէմ չէ և անոր նպատակը կը ձգտի սթաթու-քուօն պահպանել Պալքաններուն մէջ:

ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Յոյնարէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ կառավարութիւնը սկզբունքով ընդունած է որ կրօնական պետերը կամ անոնց ներկայացուցիչները մասնակցին նահանգային ժողովներուն: Այդ մասին հարկ եղած հրահանգները ղրկուած են գաւառները:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկար երեսփոխաններու այցելութիւնը յետաձգուած է՝ Սոպրանիէի նստաշրջանը մէկ ամիս երկարաձգուելուն համար:

⁂ Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնները կը ծանուցանեն թէ Մակեդոնիոյ մէջ Թուրքերը պօյքօթ կ'ընեն քրիստոնեայ վաճառականներուն դէմ, որովհետեւ այս վերջինները չեն մասնակցիր ի նպաստ Նաւատորմին բացուած հանգանակութեան:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Stamboul կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ և Թուրքիոյ յարաբերութիւնները ձգուած են սա պատճառաւ որ օսմ. կառավարութիւնը Միջերկրականի մէջ նաւահանգիստ մը չէ տուած և Իզմիրի նաւարանի մենաշնորհն ալ զլացած է: Գերման կառավարութիւնը յայտարարած է թէ Թուրքիա պիտի զղջայ՝ այդ մենաշնորհը ջնջելուն համար: Գործը առկախ կը մնայ տակաւին:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՀԱՆՔ. ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական Ռըվիւ հանդէսին մէջ Տօքթ. Բազ հետեւեալը կը գրէ. «Փոքր Ասիոյ հանքային հարստութիւնը անգոհացուցիչ կերպով շահագործուած է տակաւին: Հիմա շահագործուող հանքերը, ստուգիւ կարեւոր արդիւնաբերութիւն մը ունին, բայց շատ աւելի հասութաբեր կրնան ըլլալ: Միայն Տրապիզոնի երկրամասին մէջ, որ Ասիական Թուրքիոյ հիւսիս-արեւելեան ընդարձակ տարածութիւնը կը գրաւէ և ուր արդիւնաւոր շահագործումներ եղած են Յոյներուն ու Հռոմայեցիներուն օրով, տակաւին կը գտնուին խիստ ընդարձակ խաւեր պղինձի, երկաթի, մանկանէզի, ոսկիի, արծաթի, անդիկի, զինկի, անթիմուանի, արսէնիքի, հանքածուխի և քարիւղի. ատոնց արժէքը յայտնի է, բայց ընկերութիւնները մինչեւ հիմա չեն շահագործած զանոնք: Դրամագլուխներու գործածութեան համար բաց դաշտ մըն է ան, և մարդ իրաւացի զարմանք մը կըզգայ թէ ո՛չ ոք կը խորհի անոր վրայ: Տրապիզոնի հիւպատոսական տեղեկագիրները ուշադրութիւն կը հրաւիրեն այդ մասին»:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Ծովային նախարարը հրաման տուած է Նաւատորմի մէկ մասին՝ դէպի Սելանիկ ճամբայ ելլելու, ուր նոր հրամաններու պիտի սպասէ: Ասկէ զատ՝ ուրիշ նաւաբաժին մըն ալ պիտի կազմուի՝ որուն մաս պիտի կազմեն Եւրոպա յանձնարարուած նոր մարտանաւերը. մօտերս Պոլիս պիտի ժամանեն ատոնք: Բիւաթէմ փաշայի հրամանատարութեան ներքեւ պիտի գտնուի այդ նաւաբաժինը: Լոնտոնի Օսմ. դեսպանը հրաման ստացած է վճարելու ճանապարհածախսը այն անգլիացի մարզիչներուն, որոնք Պոլիս պիտի գան, օսմ. նաւատորմը վերակազմելու համար:

⁂ Օսմ. Նաւատորմին հանգանակիչ մասնախումբը որոշեց զրահաւոր մը գնել, Երեսփ. Ժողովի հաւանութիւնը ստանալէ յետոյ:

ՖՐԱՆՍ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ Կ. ՊՈԼԻՍ

Լա Թիւրքի ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ ֆրանսացի կարգ մը երեսփոխաններ, գարնան Պոլիս պիտի այցելեն փոխադարձ այցելութիւն տալու համար օսմ. երեսփոխաններուն, որոնք քանի մը ամիս առաջ Բարիզ այցելած էին:

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐ. ՏԱԳՆԱՊԸ

Խառն Ժողովի աշխարհական անդամները, առջի օր, խորհրդակցութիւն կատարեցին Տ. Յովակիմ պատրիարքին հետ: Նոյնպէս օսմ. երեսփոխան Խոնէաս և Նալի էֆ.ները Պատրիարքարան գացին, կարգադրութիւն մը առաջարկելու համար Նիկոմիդիոյ ու Տէմոթէքայի մետրոպոլիտներուն: Այս վերջինները բացակայ ըլլալով, Նիկոմիդիոյ մետրոպոլիտին հետ տեսակցեցան և խնդրեցին որ միջոց մը գտնուի՝ անտանելի կացութեան վերջ մը տալու համար: Նիկիոյ մետրոպոլիտը չընդունելէ յետոյ առաջ բերուած բոլոր փաստերը, յայտարարեց թէ սինոդականները կանոնին գործադրութիւնը միայն կը պահանջեն, և ոչ ուրիշ բան: Սինոդը ոչ մէկ զիջում ընելու կը հաւանի: Երեսփոխանները իրենց անյաջողութեան վրայ բարկացած, պատրիարքին մօտ երթալով, երկար տեսակցութիւն մը ունեցան:

ԹՆԴԱՆՕԹԱՁԳՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Մօտերս Պոլսոյ մէջ տեղի պիտի ունենան արագաձիգ թնդանօթի փորձեր՝ Ա. զօրաբանակի թնդանօթաձիգներուն կողմէ: Ամիս մը պիտի տեւեն այդ փորձերը և պահեստի թնդանօթաձիգներն ալ պիտի մասնակցին:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Սկիւտարի Ամերիկեան Հօմ Քօլէճին մէջ, առջի օր, հրապարակախօսութիւն մը տեղի ունեցաւ Թուրք կիներուն համար: Հրապարակախօսը, համալսարանական Քաարի Բաշիտ փաշա, տղոց սննդառութեան վրայ խօսեցաւ: Բազմաթիւ Թրքուհիներ ներկայ էին, որոնք ջերմապէս ծափահարեցին բանախօսը:

«ՊԱԹՐԻՍ»ԻՆ ՏԵՂ

Պատերազմ. Նախարարին կողմէ դադրեցուցուած յունարէն Պաթրիս լրագրին տեղ ուրբաթ օրուընէ սկսեալ կը հրատարակուի Ֆօնի (Ձայն) անուն լրագիր մը:

ՎԱԳՖՆԵՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, Սահմանադրութեան հռչակումէն անմիջապէս յետոյ, կառավարութիւնը պահանջած էր որ հին ռէժիմի ջոջերը վերադարձնեն Համիտի կողմէ նուիրուած անշարժ կալուածները, որոնք Եվգաֆի կը վերաբերէին: Պետութիւնը, զանազան պարագաներու բերմամբ, չէր կրցած ետ առնել այդ կալուածներուն մեծ մասը: Շատ մը վագֆ կալուածներ մասնաւորներու ձեռքը կը մնան տակաւին: Պետական Խորհուրդը օրէնք մը կը պատրաստէ, որ պիտի ապահովէ անիրաւօրէն գրաւուած այդ կալուածներուն ետ առնուիլը:

ՆՊԱՍՏ

Ինիեօն Ֆրանսէզի կողմէ ի նպաստ Բարիզի ողողեալներուն բացուած հանգանակութեան գումարը մինչեւ փետր. 5 հասած է 34,988.60 ֆրանքի:

ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ

Եըլտըզի և Սելանիկի ոստիկան-զինուորներու վարժարանէն շրջանաւարտ եղած 650 սպաներէն և ոստիկան-զինուորներէն զատ, 200 հոգի ալ մօտերս շրջանաւարտ պիտի ըլլան Սելանիկի վարժարանէն: Այդ երկու հարիւր ոստիկան զինուորները սապէս պիտի բաժնուին. Իզմիր՝ 50, Սելանիկ՝ 30, Մանասթըր՝ 30, Եանեա՝ 30, Սքիւպ՝ 30, Շքոտրա՝ 30. Պեյրութի մէջ քանի մը օր առաջ բացումը կատարուած է ոստիկան-զինուորներու նոր դպրոցի մը:

ԶԻՆ. ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Պատերազմական Նախարարութիւնը ասկէ առաջ որոշած էր որ Այնօրոզի և ուրիշ վանքերու մէջ գտնուող կրօնականները զինուորական ծառայութիւն կատարեն, քանի որ անոնք չեն ճանչցուած իբր կրօնական պաշտամունք կատարող: Այդ մասին դատական նախարարութեան ուղղուած թէզքէրէով մը խնդրուած է ցանկը անոնց, որոնք զինուորական ծառայութեան տարիքին մէջ կը գտնուին և անունը անոնց որոնք կրնան իբր պահեստի ծառայել:

ՄԻՒՖԹԻԻ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ատալիաէն (Գոնեա) կը գրեն թէ տեղւոյն քրիստոնեաները կ'ուզեն մասնակցիլ միւթթիին ընտրութեան, յայտարարելով թէ իբր սահմանադրական քաղաքացիներ, իրաւունք ունին այդ մասնակցութեան, քանի որ միւթթին Շէրիի օրէնքները կը գործադրէ քրիստոնեաներու մասին ալ։ Միւթէսարըֆին եւ Գոնեայի Իտարէի Ժողովին որոշումները ազդեցութիւն գործած չըլլալով՝ բանութեան դիմած են։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՍԵԼԱՆԻԿ

Մարտ 1էն սկսեալ, ամէն օր կառախումբ երթեւեկ մը պիտի հաստատուի Կ. Պոլսոյ և Սելանիկի միջև, միեւնոյն ժամանակացոյցով։

ԹՈՒՆՈՒԶԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ափրիկեան Տրիպոլսոյ երեսփոխան Մահմուտ Նաճի և Սատըգ պէյ կարեւոր տեղեկագիր մը տուին Եպարքոսին՝ Թունուզի սահմանագլուխը ճշդելու մասին։

ԷՐԷՅԼԻՒ ՀԱՆՔԵՐԸ

Պետական Խորհուրդը մերժեց վաւերացնել Էրէյլիի Ընկերութեան վերջին Ընդհ. Ժողովին որոշումները, որուն հաշուեկշիռին մէջ 8 միլիոն ֆրանքի պահանջ մը նշանակուած էր՝ օսմ. կառավարութենէն գանձելի։ Պետական Խորհուրդը աւելի առաջ արդէն մերժած էր նոյն Ընկերութեան պահանջումը՝ այդ պարտքը ճանչնալու մասին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Անցեալ շաբաթ գիշեր Այ-Աթէֆանօյի կողմէն եկող շոգեմակոյկ մը Զէյթուն-Պրունի վառօդարանին կը մօտենար, երբ պահակը ազդարարեց նաւուն՝ բացէն երթալ։ Այդ շոգեմակոյկին մէջ գտնուողները կարեւորութիւն չտուին և նոյն ուղղութիւնը շարունակեցին։ Այն ատեն պահակը զէնք պարպեց օդին մէջ։ Քիչ ետքը սպաներ ու զինուորներ համնելով՝ սկսան զէնք արձակել նաւուն վրայ, որուն լապտերներէն մէկը կոտրեցաւ։ Յետոյ նաւը հեռացաւ մթութեան մէջ։ Թասվիրը Էֆքեար այս լուրը տալէ յետոյ դիտել կուտայ որ Զէյթուն-Պրունիի վառօդարանին ցամաքի կողմի պահակներուն թիւը անբաւական է գիշերային յարձակման մը դիմադրելու համար։ Նոյն թերթը խորհուրդ կուտայ որ պահականաւ մը հսկողութիւն կատարէ ծովուն կողմէ։

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱՊՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տասներկու տարեկան աւստրիացի գեղատեսիլ աղջիկ մը, անցեալ օր, դպրոցէն վերադարձին, հանրատան վարիչ կնոջ մը համոզիչ խօսքերէն Ղալաթիա վատահամբաւ տուն մը կ'առաջնորդուի։ Հոն, հէգ աղջիկը, սպառնալիքի ներքեւ, կը բռնաբարուի։ Այդ կինը ու մեղսակիցները ձերբակալուեցան։

⁂ Ղալաթիա, Շէյհանէ Բարաքօլ բնակող գինեվաճառ մը պղծեց եօթը տարեկան աղջիկ մը։ Այդ հրէշը ձերբակալուեցաւ։ Քիչ մնաց որ Լինչի օրէնքին ենթարկուէր։

ԴՐԱՄԱՇՈՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ոստիկանութիւնը ընկերակցութիւն մը երեւան հանած է, որ հելլէնական նաւատորմին նպաստ հաւաքելու պատրուակին ներքեւ, դրամ կը շորթէր աղքատիկ գործաւորներէ։

ՏՈՒԳԱՆՔ

Եօտէմիշի Պատերազմական Ատեանը 40 ոսկի տուգանքի դատապարտած է Քորուցայի բնակիչները՝ Զաքըրճալըն իրենց գիւղը գտնուիլը իմաց տուած չըլլալնուն համար։

ՁԵՂԾՈՒՄ

Պետական Խորհուրդը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Բերայի հեռագրատան գերմաններէնի թարգմանիչ Ցերիա էֆ. 3753 ֆրանքի զեղծում մը կատարելով խոյս տուած է։ Դատ բացուած է յիշեալին դէմ։

ԱՐԿԱԾ

Կալաթա Սէրայ շէնքի մը վրայ աշխատող գործաւոր մը լաստակերտէն վար իյնալով՝ մէկ քանի ժամ յետոյ մեռաւ։

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Միլթօ անուն մարդ մը, որ Բերա, Գալեօնճը Գօլլուքը, սրճարանները մտնելով, դրամ կը պահանջէր սպառնալիքով։

ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

Անցեալ գիշեր գողեր փորձեցին Բերայի գերման Նամակատան դրամարկղը կոտրել, բայց չյաջողելով, կծիկը դրին։ Դրամարկղին մէջ հարիւր ոսկի կար։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ ՈՍՏԻԿԱՆ

Խասգիւղէն Մէհմէտ և Շէվքէթ անուն ոստիկանները պաշտօնանկ ըլլալով, դատարանը յանձնուեցան։ Ասոնք Հրեայէ մը քանի երկու մէճիտիէ առած էին, ձեռքը շիշ մը օղի ունենալուն համար։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Այսօր, ժամը 8 ին (Ը.Թ.) Օրթաքէօյի յառաջ. ընթերցարանի սրահին մէջ (Լուսաւորչեան վարժարան) տեղի պիտի ունենայ բանախօսութիւն Պ. Ս. Սապահգիւլեանի կողմէ. նիւթն է «պարլամենտարիզմ և ազգ. միահեծանութեան սկզբունք»։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Առջի օրուան Խառն Ժողովին մէջ խնդիր եղաւ ազգ. տուրքերուն գանձումը։ Այդ առիթով Տնտեսական Խորհուրդի անդամ մը դիտել տուեր է թէ ազգ. տուրք չվճարող ազգայիններուն իբրեւ բարի օրինակ նախ Քաղաք. Ժողովին անդամները վճարելու են իրենց պարտքը, որ 100 ոսկւոյ գումարի մը կը հասնի եղեր։ Նոյն իսկ Վարչութեան ատենապետը 800 ղրշ. կը պարտի, զոր չուզեր վճարել, հակառակ եղած հրաւէրներու։ Արդարև, ժամանակ է որ քիչ մը վերջապէս կանոնաւորուի Պատրիարքարանին եկամտացոյցը, որուն հաւասարակշռութիւնը ծանրապէս խախտած է։

Հնուց ի վեր, Թրքահայը իր ազգային տուրքերու վճարումին մէջ տարօրինակ կերպով թոյլ և պարտազանց գտնուած է։ Երևոյթի կարգ կրնայ անցնիլ այն Հայը որ օր մը օրանց ինքնաբերաբար ներկայանայ Պատրիարքարան կամ առաջնորդարան և իր տուրքը վճարէ։ Կը յիշեմ որ այս տեսակ չքնաղ առաքինութեան մը ցոյցը ըրաւ անցեալները Հայ մը, որուն դժբախտաբար անունը կը խուսափի յիշողութենէս, բայց անիկա արձանագրուեցաւ մամուլին մէջ իբրեւ հազուադէպ պատահար մը, մինչդեռ ամենասովորական ու աննշան բան մըն էր, տարրական պարտականութիւնը ամէն քաղաքացիի, որ օրէնքի ըմբռնումը ունի։ Արդ, «բանից դուրս է եկել» որ նոյն իսկ ազգին գործերը վարելու պաշտօնը ունեցող մարդոց քով այդ պարտականութեան ըմբռնումը ամենատկար չափով միայն կը գտնուի, չըսելու համար որ բնաւ չի գտնուիր։ Ազգը 100 ոսկիի պահանջ ունի մեր ազնիւ Վարչականներուն վրայ։ Եւ մինչև իսկ վարչապետը կը վռնտէ այն ազգ. պաշտօնեան որ ուզելու գացած էր անոր պարտքը։ Երանի թէ սուտ ըլլար այս վերջին տգեղ պատմութիւնը, որ միտքս կը բերէ Իմամի և Ճէմաաթի վրայ շինուած տաճկերէն առած մը, որ հակառակ իր տգեղ կողմին շատ յատկանշական է և պարագային յարմար։

Ազգ. գործերուն մեքենան դրամով կը դառնայ. ո՞վ պիտի տայ այս դրամը. օտարնե՞րը։ Միջազգային հանգանակութիւն մըն ալ Պատրիարքարանի հիւանդ պիւտճէին համա՞ր բանալ տանք։ Բնականաբար բռնական միջոցները գործադրելի չեն այս պարագային համար. ազգը դատարան չի կրնար քաշել իր ազգ. տուրքը չվճարող Հայը, կամ թէ չի կրնար արգելքի տակ առնել անոր ստացուածքը։ Ներքին այդ ուժը չունինք. տայ թէ ո՞րքան պիտի դիւրանար գործը։ Սախտ փաշային օրինակը շատ թարմ է ասիկա ապացուցանելու համար։ Նմանօրինակ դրութեան մը կը վերածէինք մեր վարչութեան ատենապետն ալ։ Աւա՜ղ որ չենք կարող այդ օրինակելի և ազդեցիկ դասը տալ։ Ամէն պարագայի մէջ, օրէնքի գործադրութեան բռնադատիչ պարագային վեր՝ պարտականութեան ըմբռնումին բարոյական տեսակէտը կայ որ նոյնքան ուժեղ է և բռնադատիչ՝ պարտաճանաչ մարդուն համար։ Ազգային տուրք վճարելու՞ ենք թէ ոչ, ամէն մարդ իր կարողութեան չափովը. եթէ այո՛, ինչո՞ւ պարտազանց ենք այդ մասին։ Այս պարտազանցութեան երեսէն չէ՞ արդէն որ Պատրիարքարաննիս այդ ողբալի դրութեան մատնուած է։ Մարդ կ'ամչնայ Պատրիարքարան անունը տալու այդ շէնքին, որ ազգը կը ներկայացնէ իբր թէ։ Եթէ այսօր ամէն հայ անհատ իրեն բաժին ինկած հին և նոր տուրքերը վճարէ, ապահովապէս պալատանման շէնք մը կրնանք կառուցանել պատրիարքական աթոռին համար։ Բայց մեր ամէն գործերը խեղճութեամբ սկսած են, խեղճութեամբ կ'երթան և խեղճութեամբ ալ պիտի վերջանան։

ԵՐՈՒԽԱՆ

* * *

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Դատական նախարար Նէճմէտտին Մոլլա, իր հետ ունենալով Կրօնից Տեսուչ Պէհա պէյը, երէկ, կէս օրէն յետոյ, Ազգ. Պատրիարքարան երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր։ Տեսակցութիւնը խիստ սիրալիր և մտերմական եղաւ, որու միջոցին Նախարարը յայտարարեց Ս. Պատրիարք Հօր թէ անցեալ շր. օր Ն. Սրբազնութեան կողմէ մատուցուած թագրիրին մէջ եղած պահանջներուն մասին կառավարութիւնը անհրաժեշտ կարգադրութիւնները պիտի ընէ, ամենայն անաչառութեամբ և արդարութեամբ։ Նէճմէտտին պէյ ապա տեղեկութիւններ հարցուց Երուսաղէմի վանքին վիճակին վրայ և ուրիշ խնդիրներու մասին։ Դուրեան Սրբազան յայտնեց թէ երեք ըմբոստ վրդ.ները Պէյրութէն շոգենաւ դրուած ըլլալով, այսօր (երէկ) կամ վաղը (այսօր) Պոլիս կ'ապաստին և թէ՝ ըստ վարչական որոշման, առ այժմ Եէտի-Գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցը, մասնաւոր խուցի մը մէջ պիտի փակուին, առանց արտօնութիւն ունենալու դուրսէն ոև է մէկու հետ հաղորդակցելու։ Նէճմէտտին պէյ գովեստով խօսեցաւ օրէնսգէտ-դատաւոր Ստեփան էֆ. Գաբրաէանի մասին և հարցուց թէ յիշեալը դեռ պաշտօն ունի՞ Քաղ. Ժողովին մէջ։ Ս. Պատրիարքը պատասխանեց թէ, նախորդ Քաղ. Ժողովի միւս անդամներուն պէս, Գաբրաէան էֆ. ալ հրաժարած է և միայն Ազգ. Երեսփ. Ժողովի անդամ է։ Կէս ժամուան տեսակցութենէ մը յետոյ, նախարարը և Պէհա պէյ մեկնեցան։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իր վերջին նիստին մէջ, զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդէն բացատրութիւն խնդրուած էր, ուսուցչական խնդրի մը առթիւ։ Թաղ. Խորհուրդը պատասխանած է թէ վարժարանին տնօրէն Երուանդ Յովհաննէսեանը, իր գինովութեան պատճառաւ, հրաժարեցուցած և տնօրէն կարգած է Աւետիս էֆ. Գույումճեանը։ 2.— Արաբկիրի մէջ 7 անդամէ բաղկացած Ուսումն. Խորհուրդ մը ընտրելու արտօնութիւն խնդրուած էր։ Որոշուեցաւ գրել թէ, ըստ օրէնի, պէտք է հինգ անդամէ կազմել նոյն խորհուրդը։ 3.— Խորհուրդը աւելի առաջ գանգատ յայտնած էր Քաղ. Ժողովին՝ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդին դէմ որ ուսուցչուհի Տիկ. Մաննիկ Յովհաննէսեանի պահանջքի խնդրոյն, ինչպէս նաեւ Ազգ. Որբանոցի խնդրոյն առթիւ պաշտօնական մարմնի մը բոլորովին անվայել ոճով նամակներ ուղղած էր Խորհուրդին։ Քաղ. Ժողովը այս մասին դեռ պատասխան մը տուած չըլլալով, որոշուեցաւ կրկին բողոքել։

* * *

ՄԷԱՐԻՖԸ ԵՒ ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Ս. Պատրիարքը հետեւեալ շրջաբերականը ղրկած է մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն։

Մէարիֆի և ոստիկանութեան երկու պաշտօնեաներ վերջին օրերս այցելելով մայրաքաղաքիս Թաղային վարժարաններէն մէկը, վիճակագրական ինչ ինչ ծանօթութիւններ պահանջեր են նոյն վարժարանի տեսուչէն, որ բաւականացած է յայտարարելով թէ այդ պահանջումը գոհացնել իր ձեռնհասութենէն վեր է, Կեդր. Վարչ. Ուսումն. Խորհուրդն իր կողմանէ ստուգելով իրողութիւնը, օրինաւոր գտած է յիշեալ տեսչին ընթացքը։ Պատկանեալ Թաղ. Խորհուրդը սակայն, խնդիրը ուղղակի յայտագրած ըլլալով Քաղ. Ժողովին, այս վերջինն ալ միւս կողմէ հաղորդած է իրողութիւնը Ուսումն. Խորհրդոյն, աւելցնելով թէ «արդէն ընդունուած և որոշուած սկզբունք մ'է որ մեր Ազգ. վարժարանաց վերաբերեալ վիճակագրական տեղեկութիւնք, Պոլսոյ մէջ Պատրիարքարանէն և գաւառաց մէջ Առաջնորդարաններէն պիտի պահանջուին ու տրուին, հետեւաբար այդ պաշտօնէից պահանջումն՝ հակառակ է նոյն այդ կարգադրութեան և անտեղի, և թէ Թաղ. Խորհուրդը կրնայ այս մասը պատասխանել անոնց, առանց պարտաւոր լինելու գործադրել իրենց պահանջումը»։

Ուստի այս տնօրէնութիւնը, որուն համամիտ է նաև Ուսումն. Խորհուրդը, հաղորդելով Ձեզ, նոյն Խորհրդոյ որոշմամբ կը յանձնարարենք ազդարարել Թաղիդ վարժարանաց հոգաբարձութեանց և բոլոր կրթական պաշտօնէից, նմանօրինակ պարագաներու աչալրջութեամբ հետեւիլ սոյն տնօրինութեան, որ առանձնաշնորհմանց խնդիրներու հետ անմիջական կապ ունի։

Բաց աստի, նոյնպէս յիշեալ Խորհրդոյ որոշմամբ և այս առթիւ, կը յանձնարարենք Պատ. Խորհրդոյդ, ըստ բացորոշ տրամադրութեան Ազգ. Սահմանադրութեան 54րդ և Ազգ. Կրթութեան Կազմ. Կանոնագրի 36րդ և 37րդ յօդուածոց՝ նմանօրինակ կրթական խնդիրներու համար այսուհետեւ դիմել ուղղակի Ազգ. Կեդր. Վարչ. Ուսումնական Խորհուրդին։

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ԵՂԻՇԷ ԵՊՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ

⁂ Երէկուան Բիւզանդիոն կը հաղորդէ թէ կրթական նախարար Էմրուլլահ էֆ., իմանալով Բերայի Էսաեան վարժարանը մարդու մը կողմէ տրուած այցելութիւնը, ընկերակցութեամբ ոստիկանի մը, շատ զայրացեր է՝ առանց իր արտօնութեան այդ տեսակ բան մը տեղի ունեցած ըլլալուն և հրամայեր է որ այդ երկու այցելուներուն ով ըլլալը հասկցուի, և անոնք ոստիկանութեան յանձնուին։

⁂ Ուսումն. Խորհուրդը որոշեց խնդրել Քաղաք. Ժողովէն որ ոչ-իսլամ վարժարաններու վարչական յարաբերութեանց մասին Մէարիֆի հետ կատարուած բանակցութեանց առթիւ, Խորհուրդին կարծիքն ալ առնուի։

ԱԿՆԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Նարեկեան ընկերութեան Ակնայ և Թիլմորէից Տնօրէն Ժողովը Ակնայ և Թիլերու պիւտճէի բաց ունեցող վարժարաններուն յատկացնելու համար յիսուն օսմ. ոսկի ղրկած է ընկերութեան Ակնայ մասնաճիւղին՝ որ տեղւոյն Ուսումն. Խորհրդոյ միջոցաւ բաշխումը պիտի կատարէ անոնց ունեցած բացին համեմատութեամբ։ Հրահանգ տուած է նաև ընկերութեան Ակնայ մասնաճիւղին որ պէտք գրէ Ակնայ և Թիլերու բոլոր Ազգ. երկսեռ վարժարաններու ուղղուած ուսանողաց գրքերու և այլ գրենական պէտքերու ամբողջական ցանկը, փութով ղրկելու համար։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԼԻԳԱՅԻ ՄԷՋ ՁԵՂԾՈՒՄ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

«ՐԸՇՎԱԹ ԵԷՕՐԼԱՐ»

«ԻՆՉԻ ԿԱԽԵՑԷ՛Ք…»

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

(Բ. ՏԱՐԻ)

Օսմ. Խորհրդարանը երէկ իր 43-րդ նիստը գումարեց նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի՝ ժամը 6ին։ Նախորդ նիստի ատենագրութիւնը կարդացուեցաւ եւ վաւերացուեցաւ։

Երեսփոխաններէն ոմանք բողոքեցին Իգտամի և մէկ քանի Թուրք թերթերու դէմ որոնք բացակաները սխալ կը նշանակեն։ Ասոնցմէ Ճէյդի էֆ. պնդեց թէ՝ ինք բացակայ չէր այլ Եամագի գացած էր։

Կարդացուեցաւ Եպարքոսութենէն եկած թեզքերէ մը որով Ժողովին վաւերացմանը կը ղրկուէր զինուորականներու ճանապարհածախսի օրինագիծ մը. Ղրկուեցաւ Պատերազմ. Յանձնաժողովին։

Գործադրութեան համար կառավարութեան ղրկուեցաւ այն օրինագիծը որով կ'առաջարկուէր 325ի պիւտճէին մէջ անցընել Իզմիր-Դասապա-Ալաշէհիր երկաթուղիի փոխառութեան մասնավճարը եղող 9 միլիոն ղրուշը։

Պիւտճէի Յանձնաժողովը Ժողովին ուշադրութեանը կը յանձնէր սա պարագան թէ՝ Էվգաֆի պիւտճէին մէջ չէ նշանակուած Իզմիրի և շրջականներուն մէջ գտնուող անտառներու հասոյթը, որ կը վերաբերի Էվգաֆին և կը յանձնարարէր որ նշանակուի այս տարուան պիւտճէին մէջ։

Սըտգը և Մ. Արիֆ պէյերը ցաւ յայտնեցին որ ասանկ ցաւալի դանդաղութիւն մը, տեղի ունեցեր է, աւելի ճիշդը զեղծում մը և առաջարկեցին Ժողովին որ պատասխանատու պաշտօնեաները ճշդուին և յանձնուին դատական իշխանութեան։

Ժողովը որոշեց չորեքշաբթի օրակարգը անցնել այս զեղծումի խնդիրը և վիճաբանիլ Էվգաֆի նախարարին ներկայութեան։

Նախորդ նիստին մէջ Լսաա փաշա քաղաք. փոխառութեան խնդրի մասին հարցում ուղղած էր նախագահին թէ՝ ինչո՞ւ համար այդ խնդիրը Ծերակոյտին գացեր է և Ելմտական յանձնաժողովին չէ գացեր, ինչպէս որոշած էր Ժողովը։ Լսաա փաշա իր այս հարցումը կրկնեց աւելցնելով որ Ժողովը միայն փոխառութեան մասին կառավարութեան կողմէ ըլլալիք երաշխաւորութեան և կամուրջներուն քաղաքապետութեան անցնելուն մասին որոշում և հաւանութիւն տուած էր. բայց անկէ անդին ղրկուած օրինագիծը դեռ հինգ յօդուածներ ալ ունէր որոնք պէտք էին Ժողովին քննութեանը ենթարկուէին։ Հետեւաբար առաջարկեց որ Ծերակոյտէն առնուի և Ժողովին բերուելով վիճաբանութեան դրուի։

Բանչէ Տօրէֆ էֆ. եղած լմնցած գործողութիւն մը նկատեց քաղաքապետութեան փոխառութեան խնդիրը։ Թալէաթ պէյ (Էնկիւրի) իր կարգին ժամանակի վատնում մը համարեց։

Լութֆի պէյ ընդհակառակը համամիտ գտնուեցաւ Լսաա փաշայի և ըսաւ թէ՝ ճիշդ է որ փոխառութիւնը սկզբունքով ընդունած ենք, բայց պէտք է որ փոխառութեան և կառավարական երաշխաւորութեան մանրամասնութիւններուն վրայ վիճաբանինք։

Մուսթաֆա Արիֆ պէյ յարձակեցաւ Նախագահին վրայ, յայտարարելով որ պէտք չէր այդ խնդիրը Ծերակոյտին ղրկուէր, քանի որ Ժողովը տարբեր որոշում տուած էր և դեռ հինգ ուրիշ յօդուածներ կային քննուելիք։

Կանի պէյ իր կարգին յարձակեցաւ Լսաա փաշայի վրայ, որ ըսաւ, այս խնդիրը խառնշտկելու չափազանց բէլատ մը ունի և պէտք չտեսաւ որ Ծերակոյտէն ետ առնուի և նոր վիճաբանութեան ձեռնարկուի։

Լսաա փաշա եւս նախագահին ուղղելով խօսքը, ըսաւ թէ՝ այս տեսակ պարագաներու մէջ նախագահը պէտք է պահել գիտնայ Ժողովին արժանապատուութիւնը։

Նախ.—Ձեզմէ չա՛տ աւելի լաւ գիտեմ պահպանել արժանապատուութիւնը այս Ժողովին։

Ալի Ճէնանի պէյ ըսաւ թէ՝ Ժողովը չի կրնար մանրամասնութիւններու մտնել, քանի որ ան սկզբունքով համամիտ գտնուած է փոխառութեան և առաջարկեց որ Ծերակոյտէն ետ չառնուի օրինագիծը։

Միւֆիտ պէյ ըսաւ թէ՝ քաղաքապետութիւնը իրաւունք ունի փոխառութիւններ կնքելու. մենք հոս քննեցինք միայն երաշխաւորութեան և կամուրջներուն պարագան, արդ երբ անոնք ընդունեցինք, մեզի ուրիշ բան չմնար այլեւս։ Էնկիւրիի երեսփոխան Թալաթ պէյ ըսաւ թէ՝ երբ մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան մանրամասնութիւնները քննել կ'ուզուի, ինչո՞ւ 7 միլիոն ոսկիի փոխառութեան պայմանագրութիւնը նոյնքան մանրազննին քննութեան բովէ մը չանցաւ։ Հօճա Վէհպի էֆ. ըսաւ թէ՝ ասիկա օրինագիծ մըն է և օրինագիծները պէտք է որ ըստ օրէնի յօդուած առ յօդուած քննուին։

Տօքթ. Արիֆ Իսմէթ նախ Պոլսոյ հասարակութեան ներողամտութիւնը խնդրեց, որ մայրաքաղաքի մասին եղած փոխառութիւն մը այսքան երկար վիճաբանութիւններու կ'ենթարկուի։ Քառասուն տարին անգամ մը Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը փոխառութիւն մը կնքեց և մենք շաբաթներէ ի վեր դեռ չկրցանք վերջնական լուծում մը տալ անոր։ Արդեօք մեր մէջ փափաքողներ կան որ Պոլիսը չի բարեզարդո՞ւի։ Խնդիրը սկզբունքով ընդունած ենք, այլեւս ինչ հարկ կայ մանրամասնութեանց մտնելու։

Տօքթ. Րիզա Թեւֆիք.—Սա կամուրջները փլցնելու է որպէս զի փոխառութեան խնդիրը լուծուի…։

Հօճա Սապրի դիտել տուաւ որ ամօթ կ'ըլլայ Ժողովին երբ առանց օրինագիծ մը ամբողջովին քննելու ղրկէ Ծերակոյտին։ Դեռ անիկա ետ չվերադարձուցած մենք բերել տանք և մնացեալ յօդուածներն ալ քննենք։

Սելանիկի երեսփոխան Րահմի էֆ. ընդհակառակը պէտք չտեսաւ, քանի որ, ըսաւ մենք իրաւունք չունինք փոխառութեան մանրամասնութիւններուն մէջ մտնելու։

Ֆէյզի, Հօճա Վասֆի և Մ. Արիֆ պնդեցին որ օրինագիծը Ժողովին բերուի դարձեալ։ Պօյօ ալ համամիտ գտնուեցաւ քանի որ, ըսաւ, մենք այս խնդրին սպառողականութիւն չի տուինք Ծերակոյտին ղրկուելու համար։ Փոխառութեան ինչպէս և ինչ պայմանով կնքուելուն մենք մօտէն տեղեկութիւն ունենալու ենք։

Րիզա փաշա Ժողովին իրաւունք չի տուաւ որ մանրամասնութիւններու մէջ մտնէ, քանի որ ատով իր սահմանէն դուրս ելած կ'ըլլայ ըսաւ։

Իսմ. փաշա.—Սխա՛լ է էֆէնտիմ…

Րիզա փաշա.—Դո՛ւն սուս եղիր փաշա՛. քու խելքդ ասանկ բաներու չի հասնիր…։

Իսմայիլ Քէմալ հակառակեցաւ Րիզա փաշայի և ըսաւ թէ՝ Ժողովը պէտք է երաշխաւորութեան պայմաններուն տեղեկանայ։

Գօզմիտի էֆ. հարկ չտեսաւ որ փոխառութեան օրինագիծը վերադարձուի Ծերակոյտէն։

Գ. Զօհրապ.—Այս խնդիրը մէկ քանի երեւոյթներ ունի. ոմանք կ'ուզեն որ օրինագծին մանրամասնութիւնները քննուին, որպէս զի հասկցուի թէ՝ կառավարութիւնը կը վնասէ՞ երաշխաւոր ըլլալով. ասիկայ լաւագոյն սկզբունքն է որ այս ժողովը կընդունի. պէտք է մենք մտքի առջեւ ունենանք որ միայն այս չէ, այլ ապագային ալ շատ մը փոխառութիւններ պիտի կնքենք (աղմուկ). ինչո՞ւ կ'աղմկէք և արժանապատուութեան խնդիր կը յարուցանէք. կը կարծէք կոր որ այլեւս մենք փոխառութիւն չպիտի՞ կնքենք. այդքան հարուստ չեղանք տակաւին։ Այս խնդրին մէջ փոխառութեան սկզբունքը ընդունած էք. այսինքն փոխառութիւնը պիտի կատարուի. արդ եթէ մենք ամէն փոխառութեան մանրամասնութիւնները քննենք՝ այն ատեն գործադիր իշխանութեան ձեռքը կապած պիտի ըլլանք. չէ՞ որ կառավարութիւնը մեր վստահութիւնը կը վայելէ և ուրիշ շատ աւելի կարեւոր պայմանագրութիւններ կը կնքէ…

Թալէաթ պէյ.—Մենք 30 միլիոն պիւտճէին մանրամասնութիւններով չզբաղեցանք և մէկ միլիոնո՞վ պիտի զբաղինք.

Զայիճր.— Պէ՛տք է մանրամասնութիւնները հոս քննուին…

Գ. Զօհրապ (շարունակելով).— Բայց ի՞նչ կ'ըլլայ մանրամասնութիւններով զբաղելով. մենք հոս կ'զբաղինք, կը քննենք, սակերն և պայմաններուն վրայ կը վիճաբանինք, բայց մեր ուզած կերպովը դրամ կուտա՞ն մեզի. այդ տեսակ գործերը կառավարութեան գործերն են…

Պօյօ.— Բայց այս փոխառութիւնը քաղաքապետութիւնը ինքը չէ որ կը կնքէ. այլ Նախարարաց Խորհուրդը ինք որոշեր և քաղաքապետութեան պարտադրեր է. ասիկա տեսակ մը կաշառք (րըշվաթ) է զոր կառավարութիւնը տուած է։

Այս միջոցին աջակողմէն ահագին աղմուկ մը փրթաւ և ամբողջ Ժողովը վայրկեան մը նմանեցաւ ծովու մը, որ բուռն հովէ մը կ'ալեկոծէր։ Խորհրդարանի իթթիհատական կուսակցութիւնը ոտքի կանգնեցաւ դժգոհ և սպառնալից։ Կը տեսնուէր մօտալուտ փոթորիկը որ մօտ էր պայթելու, ընդդէմ Պօյօյի և իր համախոհներուն, քանի որ զինքը դրդողներ ու մղողներ կային։ Յարձակման նշանը տրուեցաւ Թանինի խմբագիրներէն Պապանզատէ Իսմայիլ Հագգը պէյի կողմէ։

Իսմ. Հագգը.— Այդ տեսակ ամբաստանութիւններ պէտք է պարզաբանուին, աւելի մանրամասնութիւն պէտք է տալ, եթէ ոչ պատասխանատու է իր խօսքերուն համար. կա՛մ հաստատելու և կամ ետ առնելու է խօսքը։

Պօյօ (առաջ անցնելով).— Ամէն երեսփոխան Սահմանադրութեան իրեն պարգեւած ազատութենէն պէտք է օգտուի. ի՛նչ տեսակ ազգի ներկայացուցիչներ կըլլանք եթէ մեր տեսածը և լսածը հոս խօսելէ քաշուինք. այդ իրաւունքը մենք ունինք. մենք հոս կրնանք համարձակ խօսիլ. (հաւանութեան ձայներ)։ Ես դարձեալ կը յայտարարեմ և կը պնդեմ որ քաղաքապետական խորհուրդին 64 անդամները երբե՛ք այս տեսակ փոխառութեան մը վրայ չեն խորհած և ո՛չ ալ խորհրդակցութիւն կատարած են. այլ այս փոխառութիւնը Նախարարաց Խորհուրդը ինք որոշեր, վճռեր և պարտադրեր է քաղաքապետութեան որ իր կողմէ առաջարկէ. այս փոխառութիւնը Ներքին և Ելեւմտական նախարարները իբրեւ կաշառք (րըշվաթ) պիտի կատարեն անգլիական Քասէլ պանքային, որ վերջին 7 միլիոնի փոխառութեան միջոցին դիւրութիւններ ընծայած էր…։

Նախ.—Սխալ է թէ քաղաքապետութիւնը տեղեկութիւն չունի. վաթսունչորս անդամներն ալ տեղեակ են, քանի որ այդ առթիւ խորհրդակցած եւ դիմած են Ներքին գործոց Նախարարին։

Զօհրապ.— Այդ չէ խնդիրը, դո՛ւք Պօյօ էֆ. սա րըշվաթի խնդիրը հաստատեցէ՛ք…։

Էմրուլլահ էֆ.— (կրթ. նախարար) Յանուն կառավարութեան խստիւ կը բողոքեմ ընկերակիցներուս հանդէպ եղած այս ծանր նախատինքին դէմ։

Իսմ. Հագգը (Պաղտատ).— Կա՛մ հաստատեցէ՛ք և կամ ետ առէք այն ծանր ամբաստանութիւնը զոր կ'ընէք պատուաւոր Նախարարներու հասցէին։

Խալիլ պէյ (Լիբէր).— Երբ անցեալ օր այս փոխառութեան միջոցին Ելեւմ. Նախարարը ըսաւ թէ՝ քաղաքապետութեան Ընդհ. Ժողովին որոշումով կը կնքուի այս փոխառութիւնը, ինչու այն ատեն Պօյօ էֆ. իր այսօրուան ամբաստանութիւնը չըրաւ, ինչո՞ւ լռեց և հիմա կարգ մը գրգռիչ յայտարարութիւններով կուզէ հոս Ժողովին մէջ ալ կռիւներ յարուցանել, ինչպէս կընէ դուրսը…։ Պէտք է իր խօսքը ետ առնէ իբրեւ պատուաւոր օսմանցի երեսփոխան…։

Պօյօ.— Ես լամծս կը խօսիմ. մենք վարագոյրներու ետին ծածուկ գործեր չենք տեսներ…։

Րահմի պէյ (Սելանիկ).— Կարգ մը մարդիկ կառավարութիւնը կուզեն դէպի անդունդ տանիլ՝ հիմա ալ նոյն ախտաբանն է որ կը պարզուի։ Պօյօ էֆ.ի խօսքերը կը յիշեցնեն Մարտ 31էն առաջ կարգ մը երեսփոխաններու և Վոլքանի խռովարարական ընթացքն ու խօսքերը հանդէպ գործադիր իշխանութեան։ Այդպիսիներուն նկատմամբ պէտք է վարուիլ այնպէս ինչպէս վարուեցան այդ ռէաքսիոնէրական շարժումը պատրաստողներուն հետ։

Պօյօ.— Այն ատեն կախեցէ՛ք մեզի…

Իսմ. Հագգը.— Կրնանք կախել ալ։

Գօզմիտի.—Մարտ 31ի շարժումին պէս շարժման կուսակից ոևէ երեսփոխան չկայ հոս. ես ալ կը մերժեմ կաշառքի մասին ըսուած խօսքը։ Բայց կը կարծեմ որ Պօյօ էֆ. բուն այդ իմաստով չէ ըսած։

Նախ.— Պօյօ էֆ. իր խօսքերը ետ կ'առնէ՞

Եւ Պօյօ ետ առաւ իր խօսքը…

Սակայն Ժողովը խառնակութեան մատնուած ըլլալով, Նախագահը դադար տուաւ։ Նիստը բացուեցաւ ժամ մը վերջը և Աբիւմիթի փաշա հերքեց Պօյօի վերագրումները՝ իբրեւ անդամ նախորդ դահլիճին և ըսաւ որ քաղաքապետութիւնը ինք առաջարկած էր այդ փոխառութիւնը։

Զօհրապ իր ճառը շարունակելով՝ առաջարկեց որ Ծերակոյտէն բերել տրուի այդ օրինագիծը և մնացեալ 5 յօդուածները վիճաբանութեան դրուին։

Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց այս առաջարկը և շարունակեց «Հեղինակի իրաւունքի» օրինագծին վիճաբանութիւնը։

Թատրոն

Տիկին Սիրանոյշի Թատերախումբը այսօր, ցորեկուան ժամը 1 ու կէսին (Ը.Ե.) Բերա Օտէօն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ ռուս յայտնի հեղինակ Տիմկովսկիի իրական կեանքէ առնուած Պատսպարան անուն բարոյալից տրամը 5 գործողութիւնով։

⁂ Աբէլեան—Արմէնեան—Զարիֆեան միացեալ Թատերախումբը այս գիշեր Բէշիկթաշի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ ժամը գիշերուան 9ին (Ը.Ե.) Կարլ Կուցքովի Ուրիէլ Ակոստան, ողբերգութիւն 5 արար։ Յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր ալ 11 փետրուար, ի պատիւ Պ. Արմէնեանի, կը ներկայացուի Նորվեկեցի մեծանուն թատերգակ Հէնրիք Իպսէնի «Ուրուականներ»ը։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ա. Զ. Դ.

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ յառաջիկայ փետր. 15 (Ն. Տ.)էն սկսեալ Վէզիր խանէն Հայտար փաշա ղրկուելիք «քարի կարրուանքներու» (թաշ քէօրընթըրը) վաճառականութեանց յատուկ 1906 մարտ 15ին տպագրուած թիւ 37 Բըբիր Վիբեա առժամեայ բացառիկ սակագինին յառաջին յաւելուածը գործադրութեան պիտի դրուի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար կը խնդրուի դիմել Հայտար-Փաշայի մեր Առեւտրական գրասենեակին։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Հայտար-Փաշա, 28 Յունվ. 1910

⁂ **Ա.Զ.Դ.**— Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ Սարըքէօյէն Հայտար-Փաշա տեղի ունենալիք Թափղակաւի (քիլ) առաքմանց յատուկ թիւ 22 բըբիր վիբեա առժամեայ բացառիկ սակագինին առաջին յաւելուածը (Տպագր. 1906 Մարտ 15) գործադրութեան պիտի դրուի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար կը խնդրուի դիմել Հայտար-Փաշայի մեր առեւտրական գրասենեակին։

Հայտար-Փաշա, 12 Փետր. 1910

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

⁂ **Ա.Զ.Դ.**— Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ «Տէօյչէ Լէվանթէ Լինիէ» շոգենաւային Ընկերութիւնը որոշած է կանոնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատել շոգենաւերու, որոնք ուղղակի Հայտար-Փաշայի նաւահանգիստի քարափին պիտի մօտենան, եւ թէ 1904 Մարտ 1 թուակիր իր ազդով ընդհանուր առմամբ վաճառականութեան ընծայած դիւրութիւններէն հաւասարապէս պիտի օգտուին նաեւ վերոյիշեալ Ընկերութեան պատկանող շոգենաւներէն ցամաք հանուած կամ նաեւ փոխադրուած ապրանքները։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար, կը խնդրուի դիմել «Տէօյչէ Լէվանթէ Լինիյէ» ընդհանուր գործակալութեան, ի Ղալաթիա, Խավեար խան, կամ Հայտար-Փաշայի Նաւահանգիստի ընկերութեան գրասենեակին։

Հայտար-Փաշա 4 Փետր. 1910

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԲԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Քօնսոլիտէ հարիւրին 4 Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1904 մարտ 14ին աւարտող յիշեալ պարտաթուղթերուն թիւ 28 կտրօնները, ինչպէս նաեւ 4895 փետր. 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի շահած պարտաթուղթերը չեղեալ պիտի համարուին, եթէ մինչեւ փետր. 28/13 մարտ չներկայացուին վճարման համար։

14—3

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆՑԷՆ

28 Ճէմազիւլ էէվէլ 99 թարիխինտէ նէշր օլունարագ Տէսթուրըն իւչիւնճի ճիլտինտէ միւնտէրիճ իճարը ադար նիզամնամէսինին պիրինճի մատտէսինտէ «կէրէք Տէրիսաատէթտէ վէ կէրէք թաշրալարտա, հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, խան վէ տիւքեան վէ չիֆթլիք կիպի պիր ադարընը իճար իտէճէք օլտուգտա, միւսթաճիր իլէ պէյնլէրինտէ պիր մուգավէլէնամէ թանզիմինէ մէճպուր» պուլունտըղը վէ օնընճը վէ օն իքինճի մատտէլէրինտէ՝ «իճար վէ իսթիճար մուգավէլէնամէլէրինին խարրճը պէտէլը իճարըն, խիւզատէ պիրի նիսպէթինտէ օլարագ, ադարըն մէնսուպ օլտուղը տաիրէի պէլէտիյէյէ մախսուս գօնթրաթօ փուլլարը վասըթասըյլա իսթիֆա օլունաճաղը մուհարրէր օլտուղը հալտէ, սահապը ադարտան պազըլարը պու մէճպուրիյէթի գանունիյէյէ իթպա իթմէմէքտէ օլտուղը կիպի տէվաիրի պէլէտիյէճէ րուսումը պէլէտիյէտէն օլան տույունըն իսթիֆասընա թաալլուգէն գօնթրաթօ մուամէլէթը թէէխիր իտիլմէքտէ իսէ տէ րուսումը պէլէտիյէնին սուրը թահսիլիյէսինէ գանունէն մուխալիֆ օլմասըյլա գօնթրաթ մուամէլէսի ճէմիատէ սահապը ադարը թէէտիյէի ուլունէ իճպար մահալ օլմատըղընտան, պու պապտէ տէվաիրի պէլէտիյէյէ թամիմէն թէպլիղաթ իճրա իտիլմիշ օլմաղլա պէրապէր, մէզքիւր նիզամնամէնին իկիրմի էտտինճի մատտէսինտէ մուհարրէր օլտուղը իւզրէ, ահքեամը նիզամիյէյէ մուղայիր օլան ահվալըն վէ իճար վէ իսթիճար մուգավէլէթընա գօնթրաթօ փուլլը եափըշտըրըլըփ եափըշտըրըլմատըղընըն թահգիգի զըմնընտա տէվաիրի պէլէտիյէճէ թէֆթիշաթը միւթմատիյէ իճրասը վէ թարիխի իլանտան իթիպարէն իւչ մահ միւտտէթ զարֆընտա գօնթրաթօ փուլը լըսագ իտիլմէյէրէք թէաթի իտիլմիշ օլան մուգավէլաթ մէնսուպ օլտուղը տաիրէի պէլէտիյէյէ իպրազ օլունտուղը հալտէ, խալէֆինտէ խարճը մուամէլէսինին իսթիֆասըյլա իգթիֆա օլունարագ ինզըլարը միւտտէթէ այրըճա խիւզատէ իւչ ճէզայը նագտի իսթիֆասը մուգարրէր պուլունտըղընտան ալագատարանըճա մալիւմ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթ իպթիտար օլունուր։

2 Շուպաթ 325

ԼՈՆԺԻՆ

Աշխարհիս միակ ամենաբնտիր ժամացոյցը, պաշտօնապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ **ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ**

Ինչո՞ւ կիրթ հասարակութիւնը ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետեւ ինչ կերպ ճշգրիտ է ուղիղ գաշտութեան տէր ամէն դնորդ…

Ինչո՞ւ կիրթ ճաշակի ե ուղիղ դատողութեան տէր ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետեւ ճշգրտութիւն, տոկունութիւն, նրբարուեստ աշխատութիւն և վայելչաձեւութիւն անոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են. Ինչո՞ւ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացած է.— Որովհետեւ հիմնալի կերպով կ'իրականացնէ արուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համանման արտադրութիւնները։

5 մեծագոյն մրցանակներ.— Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Բրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 արտակարգ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընեվ (1896), Թուն (1899)։
4 Ոսկիի մրցանակներ, 35է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նէօշադէլի դիտարանէն։
16 բժշկագրեր.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթերտամ, Չիքակօ, եւն., եւն.։

50—34

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՔՎԷՃԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մահմուտփաշայ, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի զգուշանալ մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

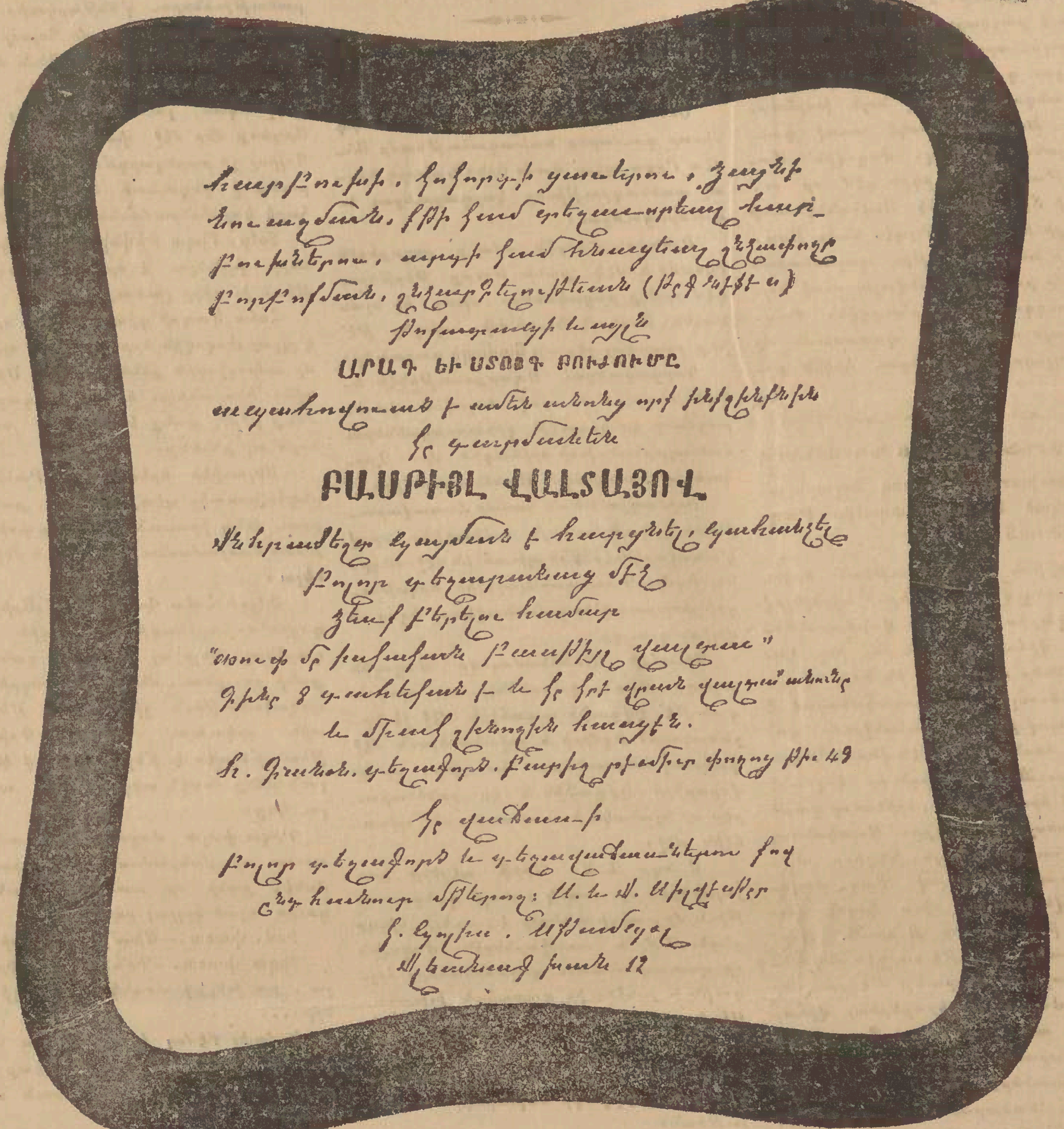

[illegible]

ԱՐԱԳ ԵՒ ՍՏՈՅԳ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

[illegible]

ԲԱՍՐԻՑԼ ՎԱԼՏԱՅՈՎ

[illegible]

[illegible] թիւ 49

[illegible] 12

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ ճէներալ ինշուրանս քօրբօրէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլս Չըրչեարտ Լոնտոն

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական օ՛ւ է օժնտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներէն ՋԳԱԼԱԳԻՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻՋՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՑԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՔԻՍԱՐՆԱ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

աշխարհիս ամենէն ախորժահամ եւ ընտիր
հանքային ջուրը

Փորձով հաստատուած է որ ՍՏԱՄՈՔՍԻ, ԱՂԻՔԻ, ԼԵԱՐԴԻ, ԱԻԱԶԻ և ՇԱՔԱՐ հիւանդութեանց վրայ բուժիչ յատկութիւններ ունի։ Բժշկական այդ հանքային ջուր մասին Բժշկ. վարժարանի կողմէ քիմիական քննութիւն մը կատարուելով տեղեկագիր մը պատրաստուած է, որով կը հաստատուի թէ յիշեալ հիւանդութիւններուն վրա բուժիչ ազդեցութիւն մը ունի անիկա, կը յանձնարարենք որ այդ հիւանդութիւններ տառապողները խմեն ՔԻՍԱՐՆԱ հանքային ջուրը։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Մաքսատան կից, Եէնի խան։ Կը ծախու նաեւ, Բերա, Սու-Թէրազի փողոցի անկիւնը գտնուող աբարթըմանը, և Գատը-Գիւ Համարաթի Վարչութիւնը և Քօօբէրաթիվի վաճառատունը, և բոլոր դեղարաններ մէջ։

36—9

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած sաf օդի, տիաֆանօսքօբիի, պռօնքօսքօբիի, էօզօֆակօսքօբիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հնցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նախանձաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չքէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատեմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէգաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—43

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԱԶԴ.,— Օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան կեդրոնատեղին փոխադրուած է Ղալաթիա Մերթեքլեանի փողոց, թիւ 7, Պանք տը Սալօնիքի նախկին տեղը։

30—4

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի եառ։ 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար	Չարշը Պօյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Ցիւզ Օղլուի տունը։ 26

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻՒԹԻՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՏԸ ԼԻՕՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՑԱՏՈՒԿ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՋԵՌՆԱՐԿ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔՕՆԹՐՕԼԻ ՏԱԿ
Լիոն, Օքէլ տը Վիլ փողոց, թիւ 77
ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ

Բաժնետէր	192,169
Ստորագրուած դրամագլուխ	215,573,800 ֆր.
Վճարուած դրամագլուխ	1,581, 300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ. 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՑԱՐՍ

Ղալաթիա, Սէն-Բիէր խան, թիւ 25-26

Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատուն՝ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, Ղալաթիա.

Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին տրուարձաններու, օսմ. նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—27

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ'արձակեն և ո՛չ կը վազեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամ տարուած է։ Գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըգ Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօղլու և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
75—34 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԻ
Վայրկենապէս կը բուժուին
ՇԱՆՏՐՈՆԻ "ԿՈՒԹ ՏԸ ՔՈԼՕՆԻ„ՈՎ

Ազդեցիկ բնդդէմ
ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԽՈԼԵՐԻՆԻ ԵՒ ԹԱՆՑՔԻ

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, եւ բոլոր դեղարանները

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.	108	ղր.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տրկն.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանդաթօն է։

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ
ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԷՕՐՆԵՐՈՒ
ԳՈՒՐՕՆՆԵՐՈՒ
ՊԼՈՒԶՆԵՐՈՒ ԵՒ ԺԻՒՊՆԵՐՈՒ
ԱՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԹԻՐԻՆԿ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ